

Praktijkgericht onderzoek

Help mij taakgericht te werken!

Student:	Michelle Laeven
Studentnummer:	2380153
Opleiding:	Master SEN Sittard
Studiebegeleider:	John Jeninga
Datum:	16-06-2015
Aantal woorden:	9232

Inhoudsopgave

Voorblad	Blz. 1
Samenvatting	Blz. 4
Voorwoord	Blz. 5
Hoofdstuk 1: aanleiding en probleemstelling	Blz. 6 t/m 7
Context	Blz. 6
Probleemstelling	Blz. 6
Praktische, maatschappelijke, wetenschappelijke relevantie	Blz. 6
Waarom is het thema een heel onderzoek waard?	Blz. 6
Onderzoeksvraag	Blz. 7
Deelvragen	Blz. 7
Hoofdstuk 2: theoretisch kader	Blz. 8 t/m 11
Definiëring kernbegrippen	Blz. 8
Theorie taakgerichtheid en het jonge kind	Blz. 8-9
De overgang van groep 2 naar groep 3	Blz. 9
Theorie oplossingsgericht werken	Blz. 10
Onderlinge verbanden	Blz. 11
Kort samengevat	Blz. 11
Hoofdstuk 3: onderzoeksmethodologie	Blz. 12 t/m 15
Doel van het onderzoek	Blz. 12
Respondenten/deelnemers	Blz. 12
Onderzoeksparadigma	Blz. 12
Onderzoeksstrategie	Blz. 12
Schematische weergave volgens cyclisch model van Ponte (2006)	Blz. 13
Ethische aspecten	Blz. 14
Dataverzameling	Blz. 14
Data-analyse	Blz. 14
Validiteit	Blz. 14
Betrouwbaarheid	Blz. 14
Triangulatie	Blz. 15
Tijdsplan	Blz. 15
Hoofdstuk 4: data analyse en resultaten	Blz. 16 t/m 19
Deelvraag 1	Blz. 16
Literatuurstudie	
Deelvraag 2	Blz. 16
Literatuurstudie	
Deelvraag 3	Blz. 16
Literatuurstudie	
Deelvraag 4	Blz. 17
Gestructureerd observeren	
Deelvraag 5	Blz. 18
Interview leerlingen	
Voorgangsgesprekken/interviews	
Deelvraag 6	Blz. 19
Schaalvraag	
Beertjes van meichenbaum	

Hoofdstuk 5: beantwoording onderzoeksvraag, conclusies en discussie	Blz. 20 t/m 21
Discussie	Blz. 20
Conclusie	Blz. 20
Aanbevelingen	Blz.20-21
 Hoofdstuk 6: reflectie	 Blz. 22 t/m 23
Beschrijvende reflectie	Blz. 22
Technische reflectie	Blz. 22
Biografische reflectie	Blz. 22
Kritische reflectie	Blz. 23
Meta reflectie	Blz. 23
 Nawoord	 Blz. 24
Literatuurlijst	Blz. 25 t/m 27
 Bijlagen	 Blz. 29 t/m 49
Bijlage 1 Kijkwijzer Koning (2003)	Blz. 29
Bijlage 2 Originele tijdsteekproeven (Jeninga, 2004) (beginmeting, tussenmeting, eindmeting)	Blz. 30-38
Bijlage 3 15 stappen methode Kids'Skills (Ben Furman, 2009)	Blz. 39-41
Bijlage 4 Uitgewerkte interviews met Waut, Sepp en Kaj	Blz. 42-44
Bijlage 5 Voorgangsgesprekken samengevat	Blz. 45-46
Bijlage 6 Eindgesprek/interview met Waut, Sepp en Kaj	Blz. 47-49

Samenvatting

Dit praktijkonderzoek heb ik uitgevoerd op een basisschool in Limburg in het kader van de opleiding Master Special Education Needs.

Als leerkracht van groep 3 merk ik dat kinderen moeite hebben met taakgericht werken. Ze kunnen wel taakgericht werken als ze met hun werkboekje van de methode Veilig Leren Lezen aan de slag zijn. Als ze dit afhebben, beginnen ze aan hun klaaropdracht. De concentratie en taakgerichtheid is dan bij veel kinderen op. Ze zoeken afleiding in andere dingen die in de klas gebeuren. Zo komen zij van hun plaats en gaan rondlopen in de klas. Dit zorgt voor veel onrust in de klas. De onderwijstijd wordt hierdoor niet optimaal benut.

In de loop van deze studie ben ik enthousiast geworden over oplossingsgericht werken. Tijdens de literatuurverkenning heb ik kennis gemaakt met de methode Kids'Skills. Kids'Skills is ontwikkeld door Furman (2006) waarbij kinderen op een positieve, constructieve manier problemen overwinnen door nieuwe vaardigheden te leren.

Ik heb de onderzoeksvraag als volgt geformuleerd:

Hoe ziet de ondersteuning van drie leerlingen uit groep 3 met taak-werkhoudingsproblemen bij lees-verwerkingsopdrachten eruit wanneer deze gebaseerd is op oplossingsgerichte uitgangspunten?

Door middel van literatuurstudie weet ik welke cognitieve vaardigheden kinderen in groep 3 nodig hebben bij het leren lezen. Namelijk een taakgerichte werkhouding ontwikkelen, leergierig en nieuwsgierig zijn en sociaal emotioneel op niveau zijn. Ik ben de taakgerichtheid gericht gaan observeren met behulp van de videocamera. Ik ben met drie kinderen aan de slag gegaan om hen vaardigheden te leren op gebied van taakgericht werken. Het uitvoeren van de stappen van de methode Kids'Skills hebben ervoor gezorgd dat de kinderen betrokken werden bij hun eigen ontwikkelingsproces. Ik heb de wondervraag en schaalvraag toegevoegd omdat dit de kinderen nog meer inzicht geeft in hun eigen ontwikkeling en hen nog meer motiveert om een vaardigheid te leren (Berg & Steiner, 2004). Om de taakgerichtheid te meten heb ik de tijdsteekproef drie keer afgenomen, als begin-, tussen- en eindmeting. Er is een duidelijke groei te zien op gebied van taakgericht werken bij deze drie leerlingen. Bij de eindmeting laten ze alle drie bijna 40% groei zien ten opzichte van de beginmeting. Mogelijk komt dit door de inzet van Kids'Skills maar ook doordat ik mijn onderwijs in groep 3 ben gaan aanpassen. In de kleutergroepen werken ze namelijk ontwikkelingsgericht, volgens het principe van basisontwikkeling (Janssen-Vos, 2008). Dankzij de literatuurstudie kwam ik er achter dat het belangrijk is beter aan te sluiten bij de overgang van groep 2 naar groep 3. Vooral het leren op een speelse manier staat hierbij centraal. Ik heb het thematisch werken in groep 3 nog meer aanbod laten komen, door meer te werken op een ontwikkelingsgerichte manier. Ik heb een start gemaakt om de werkwijze bij het aanvankelijk lezen in groep 3 nog thematischer te laten verlopen. Na enkele maanden op deze manier gewerkt te hebben, merkte ik duidelijk verschil in sfeer en werkhouding. De kinderen werken nu taakgericht, zelfstandiger en zijn meer betrokken bij de dingen die ze doen.

Voorwoord

Mijn naam is Michelle Laeven. In april 2012 ben ik afgestudeerd aan de PABO in Helmond. Om mijn kennis nog verder te verbreden en te verdiepen, heb ik gekozen voor de deeltijdopleiding Master SEN in Sittard. Twee jaar lang heb ik met plezier deelgenomen aan deze studie. Ik heb gekozen voor de afstudeerrichting gedrag. Mijn praktijkgericht onderzoek sluit hier bij aan.

Hoofdstuk 1: aanleiding en probleemstelling

Context

Vanaf oktober 2014 vervang ik op een katholieke basisschool in een dorp in Limburg in een groep 3 met 24 leerlingen. De school houdt zo veel mogelijk rekening met de ontwikkelingsbehoeften van ieder kind afhankelijk van niveau, tempo, aard, karakter, vaardigheden, gevoelens, lichamelijke conditie en omgeving.

Probleemstelling

Een schooldag vraagt van de leerlingen dat zij hun werk kunnen plannen, keuzes kunnen maken en doelgericht kunnen handelen. In groep 1/2 wordt al begonnen met het kiezen van werkjes en maken kinderen afspraken met andere kinderen. In de hogere groepen krijgen de leerlingen steeds vaker te maken met een weektaak waarbij ze moeten plannen wanneer ze hun taken gaan maken die aan het einde van de week af moeten zijn. In de loop van de jaren wordt plannen steeds belangrijker.

In mijn groep 3 vallen enkele leerlingen op wat betreft taakgericht werken. Tijdens het zelfstandig werken in de klas bij het vak lezen hebben zij moeite om zich te concentreren op hun taak. Wat ik tijdens het observeren vooral merk, is dat sommige kinderen na het geven van een instructie wel aan de slag gaan, maar niet geconcentreerd. Dat blijkt uit de slordigheidfoutjes die ze maken en het overslaan van opdrachten. Ze kunnen prima werken als ze met hun werkboekje van de methode Veilig Leren Lezen aan de slag zijn. Hebben ze deze af, beginnen ze aan hun klaaropdracht. De concentratie en taakgerichtheid is bij veel leerlingen dan op. Ze zoeken afleiding in andere dingen die in de klas gebeuren. De onderwijstijd wordt hierdoor niet optimaal benut. Een kind kan zich bij een gedwongen activiteit afhankelijk van de leeftijd kort concentreren ten opzichte van een vrijwillige activiteit. Van de kinderen in mijn groep 3 mag ik verwachten dat ze zich tot 10 minuten kunnen concentreren (reader neuropsychologie, 2010). Ik merk zelf ook dat na 10 minuten instructie de concentratie op is. Na deze 10 minuten laat ik kinderen zelfstandig aan het werk gaan.

Praktische, maatschappelijke, wetenschappelijke relevantie

Er wordt veel zelfstandigheid verwacht van de kinderen. Er zijn grote niveauverschillen en de klassen worden steeds groter. Met de invoering van het passend onderwijs (2014) worden scholen verplicht een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De methodes gaan ervan uit dat kinderen kunnen plannen, zelfstandig kunnen werken, de juiste werkhouding hebben etc. Leerlingen hebben leerkrachten nodig bij het leren om taakgericht te werken. Als leerlingen in staat zijn te plannen, te schematiseren en doelstellingen te formuleren kunnen ze zelf verantwoordelijkheid gaan nemen voor hun eigen leerproces. Kinderen hebben een leerkracht nodig die hen helpt bij dit proces (Van der Bolt, 2010).

Waarom is het thema een heel onderzoek waard?

De stap van groep 2 naar groep 3 is voor sommige kinderen erg groot. In groep 3 heeft het ontwikkelingsgericht leren van de kleutergroepen plaatsgemaakt voor methodisch leren. Rekenen en lezen staan hier centraal. Dit onderzoek richt zich alleen op het vak lezen. In dit onderzoek gaat het om de werkhouding bij het lezen en wordt niet ingegaan op de leesvoorwaarden die nodig zijn bij het leren lezen. Kleuters leren incidenteel. De ontwikkeling is het uitgangspunt en het doel van het onderwijs. Bij kinderen van 6 à 7 jaar zie je een duidelijke verandering in de manier van leren (Van der Bolt, 2014).

De werkhouding, de zelfstandigheid, het taakbesef en de realiteitszin ontwikkelen zich, waardoor leerintentie ontstaat en incidenteel leren overgaat in intentioneel leren. In groep 3 wordt meer taakgerichtheid verwacht en neemt de druk op het kind toe (Van der Aalsvoort, Van der Sluis, Kegel, Broos, & Van der Hoeven-van Doornum, 2007).

Onderzoeksvraag

Hoe ziet de ondersteuning van drie leerlingen uit groep 3 met taak-werkhoudingsproblemen bij lees-verwerkingsopdrachten eruit wanneer deze gebaseerd is op oplossingsgerichte uitgangspunten?

Deelvragen

Deelvraag	Onderzoeksmethoden
1. Welke cognitieve vaardigheden heeft een kind nodig bij het leren lezen in groep 3?	Literatuurstudie Vragenlijst Interview Observatie
2. Welke interventies uit de oplossingsgerichte methodiek kunnen worden ingezet bij het ontwikkelen van taakgericht werken bij deze leerlingen?	
3. Welke vaardigheden heb ik als leerkracht nodig om de taakgerichtheid van het jonge kind in groep 3 te vergroten?	
4. Welke invloed heeft de interventie met Kids'skills op de taakgerichtheid van de leerlingen?	
5. Hoe ervaren de leerlingen deze manier van werken?	
6. Welke aanpassingen waren nodig bij de interventie?	

Hoofdstuk 2: theoretisch kader

Definiëring kernbegrippen

In de verkenning van de theorie staan een aantal begripsbepalingen centraal. Ik maak gebruik van literatuur die voor de uitvoering van het onderzoek van belang is.

- Taakgerichtheid en het jonge kind: We spreken van taakgerichtheid wanneer het jonge kind bij aanvang van opdrachten en taken de nodige kijk- en luisterhouding aanneemt om de opdracht te kunnen beluisteren, te begrijpen, in te schatten, voor te bereiden, uit te voeren en het resultaat ervan te controleren. Het jonge kind laat zich niet afleiden door eventuele moeilijkheden en probeert obstakels te overwinnen. Het jonge kind blijft geconcentreerd en zet door tot het einde van de opdracht (Hombroux, Lambert, Thomassen & Wouters, 2007).
- Oplossingsgericht werken: In dit onderzoek betekent oplossingsgericht werken dat kinderen geholpen worden om op een positieve manier zelf oplossingen te vinden voor de problemen die zij ervaren bij hun taakgerichtheid. De kinderen staan centraal en worden betrokken bij hun leerproces. Kinderen worden zich bewust van hun eigen krachtbronnen (Furman, 2011).

Taakgerichtheid en het jonge kind

Wanneer kinderen van groep 2 naar groep 3 gaan moeten het spelen, werken en ontdekken in de 'huishoek' en op de 'bouwmat' plaatsmaken voor rekenen en lezen. De kinderen zitten veel aan een tafel en werken in werkboekjes. Er wordt van hen een taakgerichte houding verwacht.

Het ontwikkelen van taakgericht gedrag is heel belangrijk wanneer kinderen moeten gaan leren lezen in groep 3. Taakgerichtheid wordt van buitenaf bevorderd door de leerkracht. De leerkracht die de leerlingen boeit en de aandacht laat vasthouden. Wanneer leerlingen taakgericht bezig zijn, doen ze leerervaring op (Bokhorst, 2004).

In groep 3 wordt het kind pas echt een 'schoolkind' genoemd, ze zijn dan 6 jaar. Voor hun zesde jaar leren ze ook al heel wat. Het gaat dan nog niet om het systematisch bijbrengen van specifieke vaardigheden en kennisinhouden, maar meer over het ontwikkelen van een aantal algemene functies die het kind onder meer nodig zal hebben in de eigenlijke schoolperiode (6-12 jaar). Deze functies worden ook wel executieve functies genoemd. Het is een verzamelnaam voor denkprocessen in het brein die belangrijk zijn voor de cognitie en het uitvoeren van sociaal, efficiënt en doelgericht gedrag. Executieve functies functioneren dus als een dirigent die ons gedrag organiseert en aanstuurt. De executieve functies regelen bijvoorbeeld het starten met een taak en het richten en vasthouden van de aandacht (Craeynest, 2006; Dawson & Guare, 2010).

Jonge kinderen hebben vooral zelfsturing nodig om taakgericht te kunnen werken (Galema-Koolen, 2008). Taakgericht leren vraagt een hoge mate van zelfsturing, die nodig is bij het leren lezen. In de peuterjaren wordt de aanzet gegeven tot de vorming van een zelfbewustzijn, wat volgens Erikson leidt tot een gevoel van autonomie: het zelf kunnen sturen van het eigen gedrag. Het jonge kind in groep 3 moet de aandacht kunnen houden bij een taak. Het moet daarvoor afstand kunnen nemen van allerlei bijzaken. Ontwikkeling van taakgerichtheid is een proces. De (innerlijke) zelfsturing groeit. Dat zie je aan de manier waarop kinderen omgaan met luisteren naar en opvolgen van instructie. Het helpt een kind om de taak tot een goed einde te brengen (Craeynest, 2006). Veenman, Lem, Roelofs & Nijssen (2003) schrijven dat uit onderzoek is gebleken dat de tijd waarin taakgericht gedrag wordt vertoond, van invloed is op de hoogte van de leerprestaties.

Litière (2008) en Goorhuis-Brouwer (2006) hebben op een duidelijke manier omschreven wat leerlingen aan moeten kunnen om 'schoolrijp' te zijn voor groep 3 en dus om te leren lezen:

Een schoolrijpe leerling:

- Ontwikkelt werkhouding, zelfstandigheid, taakbesef en realiteitszin.
- Ontwikkelt een groter vermogen tot logisch redeneren.
- Behaalt resultaat wanneer een activiteit wordt uitgelegd en aangeboden.
- Concentreert zich op taken die aangeboden worden, waarbij het resultaat belangrijk is.

Een leerling is rijp voor groep 3 wanneer deze:

- Trots is op zichzelf.
- Concreet in de wereld staat.
- Een logisch opgebouwd en verstaanbaar verhaal kan vertellen.
- Beheersing heeft over de grove en fijne motoriek.
- De wereld los van zichzelf kan beschouwen en analyseren.

- Aandachtig met een werkje bezig kan zijn.
- Aandachtig kan luisteren naar instructies.
- Zich aan regels kan houden.
- In een groep kan functioneren.

Koning (2003) gebruikt vier begrippen voor het werkgedrag van kinderen tijdens het uitvoeren van een taak: taakgerichtheid, diepteconcentratie, werkwijze en motivatie.

Timmerman (2003) omschrijft werkhouding als een verzameling gedragingen die positief of negatief van invloed kunnen zijn op de taakoplossing. Deze gedragingen kunnen uiterlijk zichtbaar zijn of plaatsvinden in het denkgedrag. Wanneer de gedragingen negatief worden beïnvloed, spreken we van werkhoudingsproblemen.

Koning (2003) en Timmerman (2003) hanteren beiden hun eigen kijkwijzer. In dit onderzoek maak ik gebruik van de kijkwijzer van Koning (2003) (bijlage 1). Deze kijkwijzer vind ik completer omdat ik per fase duidelijk kan zien hoe ik moet observeren. Aan de hand van de kijkwijzer kan ik signaleren in welke fase de kinderen het lastig vinden om taakgericht te werken en in welke fase de kinderen de meeste ondersteuning kunnen gebruiken. Uit de observaties blijkt welke factoren specifiek van invloed zijn bij de leerlingen voor wie ik mijn oplossingsgerichte aanpak inzet en welke vaardigheden de kinderen gaan leren.

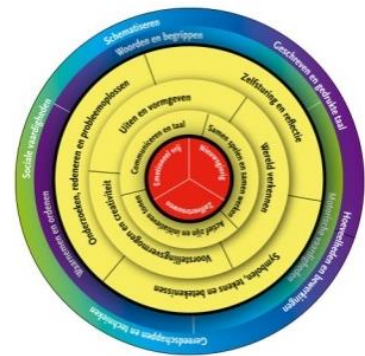
Naast de kijkwijzers maak ik gebruik van een methode om de taakgerichtheid zo objectief mogelijk te meten, een tijdsteekproef (Bakkers-Beens, Gieling, van de Meugheuveld, 1995). Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 5 specifieke categorieën: werkt taakgericht, kijkt afwezig rond of staart voor zich uit, stoort andere leerlingen of praat met hen, loopt door de klas, is bezig met andere activiteiten. Ik gebruik dit observatiemiddel om mijn begin-, tussen- en eindmeting vast te stellen.

De overgang van groep 2 naar groep 3

Op de school waar ik werk, werken ze in de kleutergroepen ontwikkelingsgericht volgens het concept van basisontwikkeling (figuur 1) uitgaande van de principes van Vygotsky (Jansen-Vos, 2008). De leerkracht bouwt een goede en vertrouwde relatie op en creëert een geschikte en uitdagende leeromgeving voor leerlingen (Janssen-Vos, 2008). Voor mij als leerkracht van groep 3 betekent dit dat ik moet voortbouwen op dat wat in de kleutergroepen is aangeleerd.

Litière (2008) geeft aan dat de activiteiten lezen, schrijven en rekenen de belangrijkste factoren zijn wanneer kinderen de overstap maken van groep 2 naar groep 3. Er moet ook nog tijd zijn om te spelen, want het denken van het jonge kind in groep 3 blijft concreet. Ook voor deze kinderen is het belangrijk om door middel van spel te ervaren wat ze leren. Om de veiligheid en vertrouwen van de kinderen te waarborgen moet de stimulerende en uitdagende omgeving vanuit de kleuters meegenomen worden naar groep 3.

Spel is de manier waarop het kind in interactie met anderen zijn identiteit ontwikkelt (Berding, 2011). Bosch & Boomsma (2009) geven aan dat spel het belangrijkste middel is om tot ontwikkeling te komen. De behoeftes van de kinderen worden in spel gerealiseerd. Volgens Van der Aalsvoort (2011) spelen welbevinden en betrokkenheid een grote rol bij spel. Vanuit betrokkenheid kan de verbondenheid met andere mensen, dingen, planten en dieren groeien. Spel is dus zeer belangrijk en niet weg te denken bij de ontwikkeling van het jonge kind.

Figuur 1 basisontwikkeling

Oplossingsgericht werken

Mahlberg en Sjoblom (2008) schrijven in een onderzoek over oplossingsgericht werken waarbij het kind centraal staat en betrokken wordt bij zijn leerproces. In dit onderzoek maak ik gebruik van een oplossingsgerichte methodiek, namelijk Kids'Skills (Furman, 2011). De methode gaat ervan uit dat kinderen geen problemen hebben, maar een gebrek aan vaardigheden om bepaalde problemen op te lossen. De kinderen ontwikkelen met deze methode vaardigheden waardoor ze hun taak tot een goed einde kunnen brengen. In dit onderzoek leren kinderen vaardigheden die horen bij taakgerichtheid. Oplossingsgericht werken heeft pas zin als het kind zich begrepen voelt. Cauffman (2010) maakt duidelijk dat het effect van begeleiding voor 40% wordt bepaald door de relatie tussen leerkracht en kind. Het onderwijs dat ik geef en ik als leerkracht zijn dus net zo belangrijk in dit hele proces. Het is daarom heel goed voor mij om ook te kijken naar welke vaardigheden ik nodig heb bij het vergroten van de taakgerichtheid van de kinderen in groep 3 (deelvraag 3). Dit doe ik onder andere door het bestuderen van literatuur.

De methodiek van Kids'Skills is gericht op het coachen van leerlingen bij het leren van belangrijke vaardigheden om hun problemen op te lossen (Furman, 2011). Kids'Skills omvat vijftien stappen (bijlage 3) die te verdelen zijn in vier belangrijk items:

- Problemen vertalen in vaardigheden: Eerst moet gekeken worden naar welke vaardigheden er nodig zijn om het probleem op te lossen. Er wordt dan alleen nog maar gesproken over de vaardigheid en niet meer over het probleem (stap 1,2).
- Motivatie opbouwen: Het kind bedenkt een naam (stap 4) voor de vaardigheid en kiest een totemfiguur (stap 5). Het totemfiguur geeft het kind zelfvertrouwen en helpt te denken aan de vaardigheid die geoefend wordt. Mensen die dicht bij het kind staan kunnen steun geven en helpen (stap 6). Daarnaast moet het kind weten welke voordelen het heeft als de vaardigheid geleerd wordt (stap 3) en kunnen er al plannen gemaakt worden voor hoe het gevierd gaat worden als het kind de vaardigheid beheerst (stap 7,8).
- De vaardigheid oefenen: Samen met het kind beschrijf je hoe het zich gedraagt als het de vaardigheid beheerst (stap 9). Dan wordt de vaardigheid geoefend waarbij telkens gezorgd wordt voor positieve feedback (stap 10,11,12).
- Het leren versterken: Wanneer het kind de vaardigheid beheerst, wordt het feestje gevierd en gaat het kind de mensen die geholpen hebben, bedanken. Als laatste krijgt het kind de mogelijkheid om de nieuw verworven vaardigheid aan iemand anders door te geven (Furman, 2011) (stap 13,14,15)

De methode Kids' Skills bevat een duidelijk stappenplan. Daarbij hoort het voeren van gesprekken. Ik voer wekelijks zogenoemde voortgangsgesprekken met de kinderen die vaardigheden gaan leren. Voortgangsgesprekken hebben als doel het in de gaten houden van de ontwikkeling van het kind en het aansluiten bij hun onderwijsbehoeften. Daarnaast zijn de gesprekken een manier om kinderen te motiveren en betrokken te houden. De wondervraag en schaalvraag van Berg & Steiner (2004) heb ik toegevoegd in de gesprekken die ik voer met kinderen. Aan de hand van de schaalvraag wordt er gekeken naar wat er de komende weken nog geoefend gaat worden en kunnen kinderen de groei zien die ze doormaken. Dit zorgt voor meer zelfvertrouwen. Door een wondervraag te stellen gaat een kind zelf nadenken over wat er anders kan/moet. Het kind beschrijft zelf de ideale situatie. Ook dit bevordert de motivatie van de kinderen. Motiverend is het wanneer leerlingen hun eigen doelen kunnen bepalen, en dat is wat er bij oplossingsgericht coachen/werken gebeurt (Berg & Steiner, 2004). Een kind dat succes ervaart, zal positief tegen een nieuwe taak aankijken en verwachten dat ook deze taak goed volbracht wordt.

Complimenteren is een zeer belangrijke interventie binnen het oplossingsgericht werken. Volgens Bannink (2009) kan complimenteren worden gezien als een positieve bekrachtiging van gewenst gedrag. Visser (2005) sluit daar bij aan en benoemt ook dat een compliment effectief is als dit voldoet aan het complimenten-ABC.

Accuraat → Het compliment moet verwijzen naar iets wat echt is gebeurt of gedaan.

Believable → Het compliment is realistisch, het is niet overdreven.

Constructive → Het compliment is nauw verbonden met datgene wat bereikt moet worden en is nuttig voor vooruitgang.

Furman (2007) voegt in zijn methode nog een effectieve manier van complimenteren toe, namelijk het complimenteren via-via. Dit betekent dat iemand niet persoonlijk de ander een complimentje geeft maar via een derde persoon terwijl diegene waar het compliment voor bedoeld is het wel kan horen.

Onderlinge verbanden

Kinderen moeten verschillende vaardigheden ontwikkelen waarvan de kwaliteit bepaald wordt door de mate waarin de executieve functies zijn ontwikkeld. Taakgericht werken hoort bij executieve functies (Dawson & Guare, 2010). Het is belangrijk dat ik kinderen uitdagende opdrachten geef bij het verbeteren van de taakgerichtheid zodat ze tot ontwikkeling kunnen komen.

Om de taakgerichtheid op de juiste manier te kunnen verbeteren is het belangrijk er achter te komen welke factoren van invloed zijn op de taakgerichtheid van de kinderen. Te Braake & Meerwaldt (2000), Timmerman (2003) en Koning (2003) schrijven dat een observatie een belangrijk middel is om werkhoudingsproblemen als taakgerichtheid in kaart te brengen. Het meten van de taakgerichtheid heeft hier een subjectief karakter. Ik signaleer welke kinderen moeite hebben met taakgericht werken, in welke fase ze de meeste ondersteuning kunnen gebruiken, welke factoren van invloed zijn en welke vaardigheden deze kinderen gaan leren.

De volgende vaardigheden vallen onder taakgerichtheid: taakgericht werken, houdt de aandacht bij de taak, werkt stil of praat over het werk, zit tijdens het werk rustig op de stoel, vertoont ander taakgericht gedrag zoals spullen pakken, werk inleveren en andere helpen (Bakkers-Beens e.a., 1995).

Volgens Bakker-Beens, Gieling, & Meugheuveld (1995) is de tijdsteekproef een geschikt middel om het effect op de taakgerichtheid van een bepaalde aanpak op een objectieve wijze vast te kunnen stellen.

Aan de hand van de tijdsteekproef bekijk ik of mijn aangepaste vorm van Kids'Skills invloed heeft op de taakgerichtheid van de leerlingen. Daarnaast ben ik benieuwd of de uitvoering van Kids'Skills bruikbaar is in mijn praktijk. Ik heb gekozen voor de methode Kids'Skills omdat deze methode uitgaat van oplossingsgerichte principes. Deze methodiek motiveert kinderen en geeft hen het gevoel van competentie en autonomie. Daarnaast maakt Kids'Skills aan de kinderen duidelijk wat er van hen wordt verwacht en waarom.

Het uitvoeren van de stappen van de methode Kids'Skills zorgen ervoor dat kinderen betrokken worden bij hun eigen ontwikkelingsproces, dat zorgt weer voor een grote kans op succes. Het voeren van gesprekken staat hierbij centraal. Berg & Steiner (2004) hebben het over de schaalvraag en wondervraag bij het voeren van oplossingsgerichte gesprekken.

Kort samengevat

In dit onderzoek gaan drie leerlingen vaardigheden leren om de taakgerichtheid te vergroten. Als methode gebruik ik hiervoor de oplossingsgerichte methodiek Kids'Skills. Ik voeg de wondervraag en schaalvraag toe omdat dit de kinderen nog meer inzicht geeft in hun eigen ontwikkeling en hen nog meer motiveert om de vaardigheid te leren (Berg & Steiner, 2004).

Hoofdstuk 3: onderzoeksmethodologie

Doel van het onderzoek

In dit onderzoek ga ik kinderen ondersteunen bij het ontwikkelen van vaardigheden door gebruik te maken van een interventie die gebaseerd is op de methodiek Kids'Skills (Furman, 2011). Aan de hand van interventies wil ik drie kinderen vaardigheden aanleren zodat de taakgerichtheid verbeterd wordt. Uit observaties blijkt welke kinderen deelnemen aan dit onderzoek. Een ander doel van dit onderzoek is om te kijken of de door mij aangepaste methode Kids'Skills bruikbaar is bij de aanpak van deze problematiek in mijn praktijk.

Respondenten/deelnemers

De onderzoeksgroep bestaat uit drie basisschoolleerlingen uit groep 3 in de leeftijd van 7 jaar.

Onderzoeksparadigma

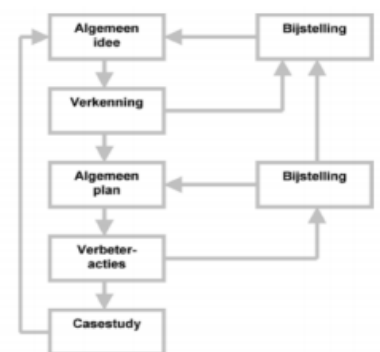
Dit onderzoek sluit aan bij het kritisch emancipatorisch onderzoeksparadigma. Dit onderzoek richt zich op het individu. De focus ligt op het menselijke handelen dat gezien wordt als intentioneel en gericht is op het behalen van specifieke, in de toekomst liggende resultaten (de Lange, Montesano Montessori & Schuman, 2011). Vanuit het kritisch emancipatorisch paradigma richt het zich op het behalen van specifieke resultaten: een verbeterde werkhouding (Kincheloe, 1991). Met de onderzoeksresultaten draag ik bij aan processen die de taakgerichtheid van het jonge kind bevorderen.

Onderzoeksstrategie

Als onderzoeksstrategie heb ik gekozen voor een actieonderzoek (figuur 2) omdat dit onderzoek de volgende bij dit type onderzoek passende kenmerken heeft:

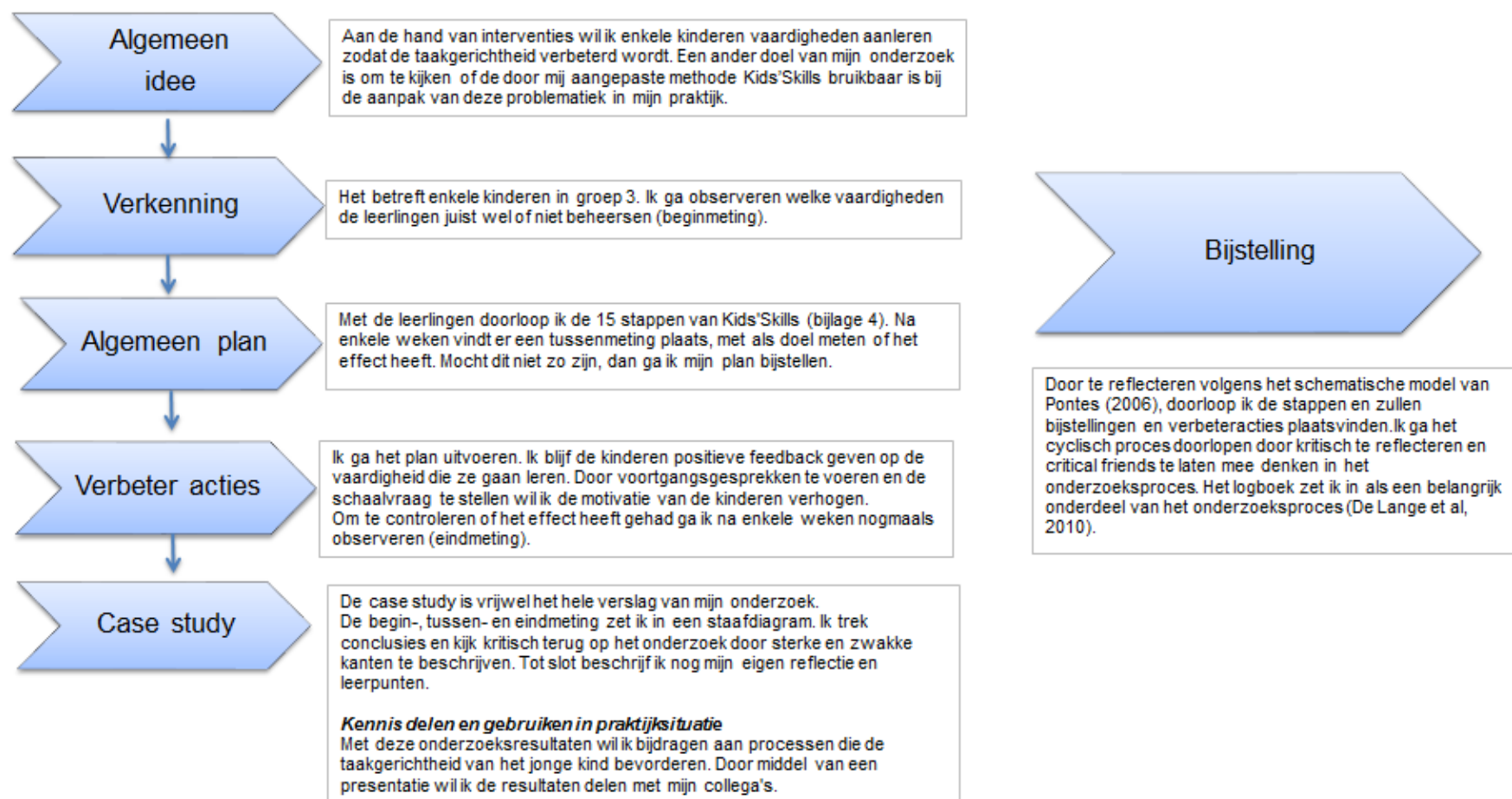
- Het is gericht op het verbeteren van de eigen beroepspraktijk. Het is een combinatie van planmatig handelen, onderzoeken en reflecteren. De resultaten worden geëvalueerd en er vindt reflectie plaats, om van daaruit een nieuwe cyclus te starten.
- Voor een theoretische basis heb ik literatuur bestudeerd met betrekking tot het praktijkprobleem, de onderzoeksstrategie, onderzoeksmethoden en het verzamelen, analyseren en evalueren van data.
- Het handelingsdeel bestaat uit activiteiten die ondernomen worden om kinderen in de praktijk vaardigheden aan te leren die leiden tot een betere taakgerichtheid.
- De data opbrengsten haal ik uit literatuurstudie, interviews en observaties. Ik analyseer de data aan de hand van mijn gekozen doel(en) per deelvraag. Vervolgens verwerk ik de observaties in een staafdiagram.
- Ik voer het onderzoek samen met de betrokkenen uit waarbij ik in overleg blijf met collega's en ouders.
- Het verloop van het onderzoek wordt beïnvloed door zowel de onderzoeker als de deelnemers zelf.

(De Lange, Schuman en Montesano Montessori, 2010)

Figuur 2 actieonderzoek Ponte (2006)

In figuur 3 is een schematische weergave van dit onderzoek te zien volgens het cyclisch model van Ponte (2006)

Figuur 3 actieonderzoek Ponte (2006)

Ethische aspecten

Wat betreft ethiek in het praktijkgericht onderzoek zijn de wijze van handelen en integriteit van belang. Ik zal reflecteren en kritisch nadenken over het onderzoeksproces. Binnen dit onderzoek betekent dit dat ouders en collega's op de hoogte worden gesteld van het onderzoek en worden geïnformeerd over het verloop van de verdere acties. Het onderzoek naar de respondenten (het jonge kind) moet ethisch verantwoord zijn en binnen het huidige onderwijssysteem passen. Ik waarborg de privacy van de leerlingen door zo min mogelijk persoonlijke kenmerken te beschrijven. Als laatste is het van belang dat de gegevens die verkregen worden tijdens het onderzoek zorgvuldig geanalyseerd en bewaard worden (de Lange e.a., 2010).

Dataverzameling

➤ Literatuurstudie

Om mijn kennis te verbreden op gebied van taakgericht werken en het jonge kind in groep 3 bestudeer ik literatuur. Hiermee kan ik deels de onderzoeksvragen beantwoorden.

➤ Gestructureerd observeren

Ik gebruik de tijdsteekproef van Bakkers-Beens e.a. (1995) als begin-, tussen- en eindmeting. De beginmeting is in week 6. Hierna volgen 10 weken interventie, namelijk Kids'Skills. In week 12 en in week 18 vinden de tussenmeting en de eindmeting plaats. Bij de tijdsteekproef wordt iedere twintig seconden bepaald of een leerling taakgericht aan het werk is, om zich heen kijkt, andere kinderen stoort, door de klas loopt, of met andere activiteiten bezig is. Over het algemeen geldt dat leerlingen die ongeveer 70% van de tijd taakgericht werken een aanvaardbaar gemiddelde halen (Jeninga, 2004).

➤ Interview met leerlingen aan de hand van een vragenlijst

Ik bespreek samen met de kinderen de videobeelden. Het doel van het interview is om samen met de kinderen een vaardigheid te kiezen die ze de komende weken gaan leren. Aan het einde van het onderzoek zal ik opnieuw een interview afnemen om naar de beleving van de kinderen te vragen. Tussendoor voer ik wekelijks gesprekken met kinderen over het verloop (vragen die ik stel zijn te vinden in bijlage 5).

Data-analyse

➤ Literatuurstudie (deelvraag 1, 2, 3)

De literatuur vat ik samen en ik beschrijf de meerwaarde van deze literatuur.

➤ Gestructureerd observeren (deelvraag 4, 6)

De tijdsteekproef levert kwantitatieve gegevens. In percentages wordt gemeten hoeveel procent van de tijd de kinderen taakgericht aan het werk zijn. De gegevens verwerk ik in een grafiek. Tijdens de observaties maak ik gebruik van de videocamera.

➤ Interview met leerlingen (deelvraag 5)

De antwoorden die de kinderen geven tijdens het interview vat ik samen en verwerk ik in een gestructureerd schema.

Validiteit

Het onderzoek is contextgebonden en de uitkomsten zullen in vergelijkbare praktijksituaties in alle andere contexten andere resultaten opleveren. Dat wil niet zeggen dat de uitkomsten van dit onderzoek niet relevant zijn voor anderen. Er kunnen namelijk inzichten of nieuwe vormen van betekenisverlening ontstaan die ook interessant zijn voor anderen. Ik blijf reflecteren en mezelf de vraag stellen of de onderzoeksinstrumenten bijdragen aan het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Volgens Bakker-Beens, Gieling, & Meugheuveld (1995) is de tijdsteekproef een geschikt middel om het effect op de taakgerichtheid van een bepaalde aanpak op een objectieve wijze vast te kunnen stellen. De vragen die ik tijdens het interview aan de kinderen stel heb ik samengesteld aan de hand van de methode Kids'Skills.

Betrouwbaarheid

In dit onderzoek wil ik de betrouwbaarheid waarborgen door in de gestructureerde observaties drie metingen te doen. Ik voer de metingen herhaaldelijk uit. Om de betrouwbaarheid te vergroten wordt er ook gebruik gemaakt van video opnamen. Zo kan ik, maar ook mijn duo-collega de tijdsteekproeven afnemen. Vervolgens vergelijken we onze observaties. Op deze manier waarborg ik de betrouwbaarheid van de observatie (interbeoordelaarsovereenstemming).

Triangulatie

In dit onderzoek maak ik gebruik van meerdere methodes om informatie te verzamelen. Ik maak gebruik van interviews met leerlingen en ik observeer herhaaldelijk, zowel aan het begin, in het midden als aan het einde van het onderzoek, om de taakgerichtheid van het jonge kind in groep 3 te meten. Hierbij zet ik de videocamera in als extra instrument om data te verzamelen wat leidt tot grotere nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van het onderzoek. Daarnaast maak ik gebruik van de Kijkwijzer (Koning, 2003) en zet ik de tijdsteekproef (Bakkers-Beens e.a., 1995) in om het effect van een bepaalde aanpak te meten. Ik ben bekend met de ontwikkeling van het jonge kind dat ik ga onderzoeken, dit is onderbouwd met bestudeerde literatuur, theorieën en data. Ook koppel ik voortdurend terug en reflecteer ik om zo een steeds beter antwoord op de onderzoeksvraag te krijgen.

Tijdsplan

Maand	Handelingen
Oktober t/m december 2014	Onderzoeksvoorstel
Oktober 2014 t/m juni 2015	Literatuurstudie
Januari 2015 (week 2)	Groepsobservatie met behulp van de videocamera
Januari 2015 (week 3)	Analyse van videobeelden om te bepalen welke kinderen in aanmerking komen voor het onderzoek
Januari 2015 (week 4)	Ouders om toestemming vragen
Februari 2015 (week 6)	Beginmeting (tijdsteekproef)
Februari 2015 (week 7)	Evaluatie beginmeting
Februari t/m april 2015 (week 8 t/m 18)	Toepassen methode Kids' Skills
Maart 2015 (week 12)	Tussenmeting (tijdsteekproef)
Maart 2015 (week 13)	Evaluatie tussenmeting, eventueel bijstellen plan
April 2015 (week 18)	Eindmeting (tijdsteekproef)
Mei 2015 (week 19)	Evaluatie eindmeting
Mei t/m juni 2015 (week 20 t/m 24)	Afronden onderzoeksverslag

Hoofdstuk 4: data-analyse en resultaten

In dit hoofdstuk geef ik antwoorden op mijn deelvragen, om uiteindelijk tot de beantwoording van mijn hoofdvraag te komen met behulp van relevante verzamelde data. Ik maak gebruik van verschillende methodes en instrumenten. De conclusies die ik heb getrokken op basis van de verzamelde data en met behulp van verschillende methodes en instrumenten staan beschreven in hoofdstuk 5.

➤ Deelvraag 1:

Welke cognitieve vaardigheden heeft een kind nodig bij het leren lezen in groep 3?

Uit de literatuurstudie (hoofdstuk 2) blijkt dat een leerling uit groep 3 een aantal belangrijke cognitieve vaardigheden nodig heeft om tot leren (lezen) te komen. Namelijk een taakgerichte werkhouding ontwikkelen, leergierig en nieuwsgierig zijn en sociaal emotioneel op niveau zijn. De begeleiding van kinderen met werkhoudingsproblemen moet als doel hebben het cognitief functioneren te verbeteren. Het is daarom belangrijk om zicht te krijgen op factoren in het kind die aan de basis van een problematische werkhouding liggen: zelfstandigheid, werkritme, concentratie, tempo, analytisch te werk gaan, zelfcontrole en motivatie (Litière, 2008; Goorhuis-Brouwer, 2006).

➤ Deelvraag 2:

Welke interventies uit de oplossingsgerichte methodiek kunnen worden ingezet bij het ontwikkelen van taakgericht werken bij deze leerlingen?

Door het bestuderen van literatuur (hoofdstuk 2) heb ik gekozen voor de methode Kids'Skills waarbij kinderen op een simpele en speelse manier hun problemen kunnen overwinnen. Een uitgangspunt van deze praktische aanpak is, dat bijna elk probleem kan worden gezien als een vaardigheid die geleerd of nog verbeterd kan worden. Dit zorgt ervoor dat de motivatie en het zelfvertrouwen versterkt. Naast Kids'Skills zet ik nog andere interventies in, namelijk de wondervraag en schaalvraag (Berg & Steiner, 2004) en de beertjes van Meichenbaum (2007). Uit de literatuur blijkt dat de schaalvraag het kind zelf de ideale situatie laat beschrijven. De wondervraag laat de kinderen zelf nadenken over wat anders zou kunnen. De beertjes van Meichenbaum leert het kind om bewust zijn/haar handelingen te sturen. Dit alles zorgt voor een nog hogere motivatie van de kinderen.

Ook heb ik gebruik gemaakt van de kijkwijzer van Koning (2003). Aan de hand van deze kijkwijzer heb ik gesignaleerd in welke fase de drie kinderen het lastig vinden om taakgericht te werken en in welke fase de kinderen de meeste ondersteuning kunnen gebruiken (bijlage 1). Uit de observatie (tijdsteekproef, Bakker-Beens e.a., 1995) (deelvraag 4) is gebleken welke vaardigheden de kinderen gaan leren.

➤ Deelvraag 3:

Welke vaardigheden heb ik als leerkracht nodig om de taakgerichtheid van het jonge kind in groep 3 te vergroten?

Uit de literatuurstudie (hoofdstuk 2) blijkt dat het voor kinderen in groep 3 belangrijk is om door middel van spel te leren omdat hun denken nog concreet is. Thematisch werken in groep 3 vraagt van mij als leerkracht bepaalde leerkrachtinterventies en vaardigheden die ervoor zorgen dat een thema vorm krijgt binnen mijn onderwijs en de kinderen binnen thematisch werken, taakgericht werken. Als leerkracht moet ik: betekenisvolle leesactiviteiten ontwerpen, een adequate leeromgeving ontwerpen voor leesactiviteiten, leesactiviteiten begeleiden, variëren van instructiestijlen, leesactiviteiten organiseren en de leesbevorderingen systematisch observeren en registreren (Pompert & de Wever, 2012). Hiermee houd ik rekening wanneer ik thematisch werk.

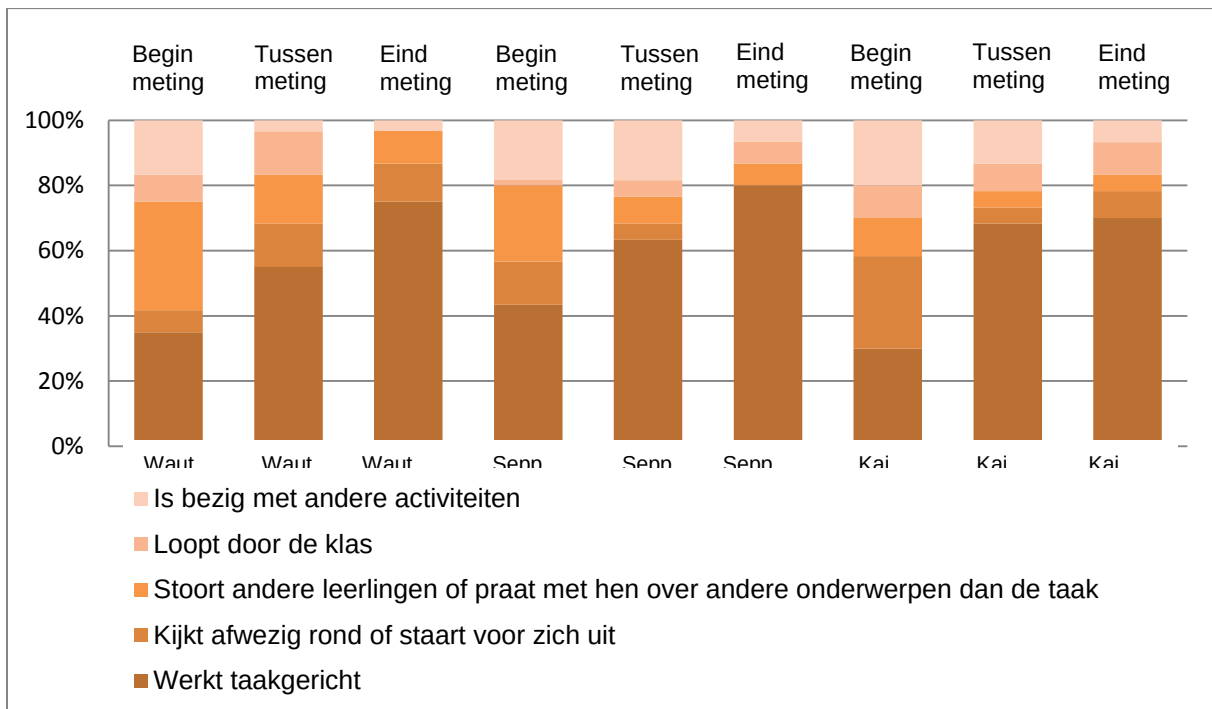
➤ *Deelvraag 4:*

Welke invloed heeft de interventie met Kids'skills op de taakgerichtheid van de leerlingen?

Gestructureerd observeren

Door middel van een gestructureerde observatie met behulp van de videocamera heb ik de taakgerichtheid van drie kinderen in groep 3 in kaart gebracht met behulp van de tijdsteekproef (Bakker-Beens e.a., 1995). Deze observatie heb ik aan het begin, in het midden en aan het einde van het onderzoek uitgevoerd.

De tijdsteekproeven zijn te vinden in bijlage 2. De resultaten van de tijdsteekproeven zijn samengevat in figuur 4.

Figuur 4 samenvatting tijdsteekproeven

Beginmeting

De beginmeting heeft aan het begin van de morgen plaatsgevonden. Ik startte toen met de uitleg van het werkboek van Veilig Leren Lezen. Daarna gingen de kinderen zelfstandig aan het werk. De observatie heeft geresulteerd in 60 scores per leerling. Waut laat tijdens de observatie een taakgerichtheid van 35% zien. Sepp laat een taakgerichtheid van 43,30% zien en Kaj een taakgerichtheid van 30% (figuur 4).

Tussenmeting

Na vier weken heb ik opnieuw de tijdsteekproef afgenomen om te zien of er enig resultaat waarneembaar is.

Waut is nu 55% taakgericht bezig; dit betekent een vooruitgang van 20%. Sepp laat een taakgerichtheid van 63,3% zien en is dus 20% vooruit gegaan en Kaj een taakgerichtheid van 68,3% en is 35% vooruit gegaan (figuur 4).

Eindmeting

Aan het einde heb ik de tijdsteekproef nogmaals afgenomen om te zien wat het uiteindelijke resultaat is van de interventies die ik ingezet heb om de taakgerichtheid te verbeteren.

Waut is nu 75% taakgericht bezig. Sepp laat een taakgerichtheid zien van 80% en Kaj een taakgerichtheid van 70%. Alle drie de kinderen zijn ongeveer 40% vooruitgegaan ten opzichte van de eerste keer (figuur 4).

- *Deelvraag 5:*
Hoe ervaren de leerlingen deze manier van werken?

Interview leerlingen

Tijdens het eerste interview heb ik samen met de kinderen de videobeelden besproken. Zie bijlage 4 voor de uitwerking van de interviews met de kinderen. Tijdens het interview komen de stappen van Kids'Skills, de wondervraag en de schaalvraag aanbod. De kinderen kunnen gedurende het interview zelf goed vertellen wat ze leuk en minder leuk vinden op school en waar ze juist heel goed in zijn. Aan de hand van de videobeelden zien ze wat er beter kan waardoor we samen een vaardigheid bedenken die geleerd gaat worden om het probleem op te lossen. Alle drie geven ze aan dat de gevolgen van het probleem niet altijd leuk zijn en dat er veel voordelen zijn wanneer het wel lukt. Ze geven alle drie als voordeel aan dat ze eerder klaar zijn met hun werk en daardoor eerder van het planbord kunnen gaan kiezen. Uit het interview blijkt dat de kinderen gemotiveerd zijn. Uit de antwoorden blijkt dat ze een oplossing willen vinden voor het probleem.

We komen samen tot de volgende vaardigheid die de kinderen gaan leren. Kaj: ik krijg mijn werk af, Sepp: ik ga meteen aan de slag met lezen en Wout: ik werk rustig.

Aan het einde heb ik nog een interview afgenomen met de drie kinderen over hun ervaringen met het leren van een vaardigheid dankzij de oplossingsgerichte methodiek Kids'Skills. Ook tijdens dit interview heb ik de videobeelden (van de eindmeting) met de kinderen besproken om te kijken of de kinderen zien hoe ze gegroeid zijn. Alle drie de kinderen zijn heel enthousiast over de manier van werken maar ook over het behaald resultaat. In bijlage 6 staan de uitgewerkte interviews.

Inzetten Kids'Skills

Voortgangsgesprekken/interviews

De uitvoering van het onderzoek heeft in totaal 10 weken geduurd. Ik heb wekelijks gesprekken gevoerd met de kinderen om hun ontwikkeling te volgen en ze gemotiveerd te houden bij het leren van de vaardigheid. Ook werd het op deze manier mogelijk te bespreken of de kinderen vooruitgang boekten met Kids'Skills en welke ontwikkelingen er ontstonden. Tijdens de voortgangsgesprekken ben ik ingegaan op het verloop van de afgelopen week en wat de kinderen nodig hebben om verder te komen. De belangrijkste informatie die ik uit de gesprekken heb gehaald, heb ik samengevat in een schema. Dit schema is te vinden in bijlage 5. Hier geef ik een korte samenvatting van de gesprekken met de kinderen en de ontwikkelingen die ze hebben doorgemaakt. Bij leerling Kaj ontstaat er namelijk een verandering.

Waut was in het begin onzeker. Hij vergat zijn vaardigheid en dacht dat het hem niet zou lukken. Zelf kon hij goed aangeven waardoor de problemen kwamen. Na de tussenmeting in week 6 zijn we samen tot de oplossing gekomen Waut een andere plek te geven. Dit was zijn eigen initiatief, en zijn we dan ook gaan uitproberen. Vooraan in de klas wilde hij graag zitten. Hij gaf meteen aan hier veel rustiger te kunnen werken. Op momenten waarop hij zijn te leren vaardigheid vergat, had hij maar een kleine knipoog van mij nodig. Met Waut heb ik afgesproken dat hij uit het groepje mag schuiven wanneer hij rustiger wil werken. Wanneer hij alleen zit, werkt hij vele malen rustiger en taakgerichter en ziet zijn werk er beter uit. Dit gaat goed. Hij heeft zijn werk af en kletst veel minder. Hij heeft zelfvertrouwen gekregen en de motivatie om eraan te werken. Dit is ook te zien aan de schaalvraag waarmee zijn vooruitgang goed zichtbaar weergegeven wordt (deelvraag 6).

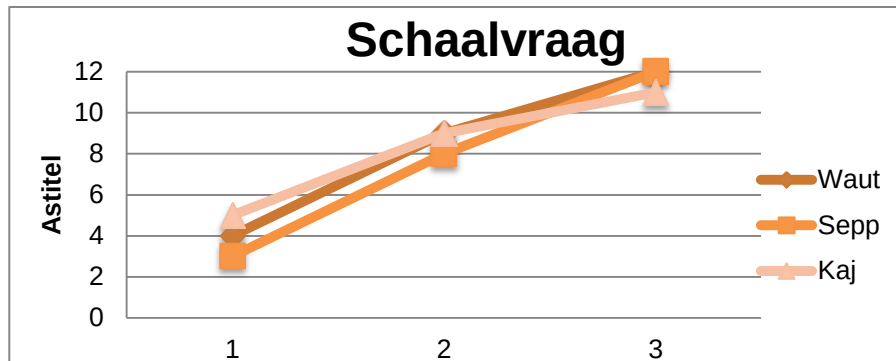
Sepp had in het begin erg veel aansturing van mij nodig bij het leren lezen. Hij deed dit niet uit zichzelf. Hij gaf aan geen zin te hebben in lezen en dit ook niet te doen wanneer hij niet aan de instructietafel zat. Door samen in gesprek te gaan en naar een oplossing te zoeken kwam hij zelf met het idee een kruisje op zijn hand te zetten. Door dit kruisje zou hij op zijn eigen plek meteen beginnen met lezen. Dit ging goed, zonder aansturing van mij begon hij met lezen. Hij haalde betere resultaten voor de woordleestoetsen en lezen werd volgens hem steeds leuker. Hij merkt nu zelf ook dat als hij goed zijn best doet hij steeds beter wordt in lezen en dat lezen leuk is!

Kaj had moeite om zijn werk af te krijgen. Met de start van Kids'Skills veranderde dit meteen, doordat hij iedere keer zijn werk af had. Dit vond hij zelf erg prettig. Wat hij minder fijn vond was dat hij regelmatig zijn werk terug kreeg om fouten te verbeteren. Dit werd steeds erger. Tijdens de tussenmeting in week 6 hebben we samen het doel aangepast: 'ik krijg mijn werk af en lees de opdracht goed'. Er was een aanpassing nodig. Dit is verder terug te lezen in deelvraag 6 omdat ik daar in ga op welke aanpassingen nodig waren bij de interventie.

- **Deelvraag 6:**
Welke aanpassingen waren nodig bij de interventie?

Schaalvraag (Berg & Steiner, 2004)

Tijdens het eerste interview heb ik een schaalvraag gesteld. De kinderen mochten aangeven waar zij vonden dat ze op de ladder stonden als het gaat om de vaardigheid die ze gaan leren. De kinderen gaven met de treden (van de ladder) een tot en met twaalf aan waar ze op dit moment staan. De ontwikkeling is in figuur 5 weergegeven. Het eerste punt is de beginmeting, het tweede punt de tussenmeting en het derde punt de eindmeting.

Figuur 5 samenvatting schaalvraag

Beertjes van Meichenbaum (2007)

Ik heb een extra interventie toegevoegd na de tussenmeting. Dit omdat na een tijdje het probleem van Kaj meer zat in zijn innerlijke zelfsturing en zijn zelfcontrole dan het moeite hebben met het afkrijgen van zijn werk. Ik vond de beertjes van Meichenbaum (2007) in de literatuur (figuur 6). Dit is een cognitieve methode die het kind leert om bewust zijn handelingen te sturen. Ik ben het plan dus gaan bijsturen (Ponte, 2006). Kaj kan op deze manier beter zijn werk organiseren en structureren. Na een week lukte het Kaj al zelf de denkstappen te verwoorden en de opdracht uit te voeren met nabijheid van de leerkracht. Hij deed dit namelijk wanneer ik naast hem ging staan en de afbeeldingen aanwees. Na twee weken kon hij dit ook uit zichzelf. Het is nog niet gelukt zichzelf te sturen zonder hulp van de afbeeldingen. Hij kan nu uit zichzelf foutjes verbeteren, hij doet minder lang over zijn werk en krijgt minder vaak zijn werkboek terug. De hele werkhouding van Kaj is dus positief veranderd.

Figuur 6 Meichenbaum (2007)

Hoofdstuk 5: beantwoording onderzoeksvraag, conclusies en discussie.

In dit hoofdstuk beantwoord ik de onderzoeksvraag en deelvragen door middel van een conclusie en discussie. Tot slot geef ik aanbevelingen naar aanleiding van dit onderzoek.

Discussie

Dit onderzoek is specifiek gericht op de situatie op een school in Limburg. Deze gegevens zijn daardoor niet zomaar toepasbaar op andere basisscholen. Het is mogelijk dat wanneer de methodologie van dit onderzoek afgenomen wordt bij andere basisscholen, er andere resultaten kunnen ontstaan.

In het gesprek tijdens de tussenmeting na 6 weken gaf Waut aan een andere plek in de groep te willen omdat hij zich dan beter op de te leren vaardigheid kan concentreren. Tevens de toevoeging van de beertjes van Meichenbaum (2007) bij Kaj als extra interventie heeft mogelijk invloed gehad op de eindmeting. Echter na de tussenmeting is er al een soortgelijke vooruitgang te zien, net als bij Sepp waarbij de interventie niet is aangepast. Daarom lijkt dit onwaarschijnlijk maar het is niet uit te sluiten.

Thematisch werken binnen mijn leesonderwijs in groep 3 deed ik al. Na het bestuderen van literatuur over leerkrachtinterventies en vaardigheden ben ik deze bewust gaan inzetten. Dit zorgt ervoor dat een thema vorm krijgt binnen mijn onderwijs in groep 3 en dat kinderen binnen thematisch werken meer taakgericht werken. Mogelijk heeft ook deze aanpassing invloed gehad op de resultaten, op het taakgedrag van de kinderen. Dit valt wederom niet uit te sluiten.

Conclusie

Vanuit de literatuurstudie heb ik voor Kids'Skills gekozen omdat deze oplossingsgerichte manier aansluit bij het thematisch werken in groep 3. Het uitvoeren van de stappen van de methode Kids'Skills zorgen ervoor dat kinderen betrokken worden bij hun eigen ontwikkelingsproces, wat zorgt voor een verhoogde motivatie en een grote kans op succes. In groep 3 zitten drie kinderen die een lage taakgerichtheid hebben op het vakgebied van Lezen. Uit de gegevens van de gestructureerde observatie, de beginmeting, blijkt dat de werkhouding van de drie kinderen laag is. Zeker gezien het feit dat leerlingen die 70% van de tijd taakgericht werken een aanvaardbaar gemiddelde behalen. Waut laat een taakgerichtheid zien van 35%, Sepp van 43,30% en Kaj van 30%. In de tussenmeting laten de kinderen meer dan voldoende vooruitgang zien om de toegepaste aanpak voort te zetten. Waut een vooruitgang van 20%, Sepp ook van 20% en Kaj van 35%. Tijdens de eindmeting laten alle drie de kinderen ongeveer een vooruitgang zien van 40% ten opzichte van de beginmeting. Uit de resultaten blijkt dat de methode Kids'Skills in combinatie met de schaalvraag/wondervraag binnen thematisch werken zorgt voor een vooruitgang bij kinderen in groep 3 die moeite hebben met taakgericht werken wat betreft het vakgebied Lezen.

Aanbevelingen

De methode Kids'Skills, zoals ik deze in dit onderzoek beschreven heb, beveel ik aan wanneer leerkrachten hulp nodig hebben bij kinderen met werkhoudingsproblemen op gebied van lezen. De methode is laagdrempelig, makkelijk inzetbaar en kinderen kunnen hun eigen doelen stellen. Van begin af aan worden ze eigenaar gemaakt van hun eigen leerproces. De methode is oplossingsgericht omdat het uitgaat van te leren vaardigheden en niet uitgaat van problemen. Je moet als leerkracht dit goed kunnen inplannen omdat het voeren van gesprekken redelijk veel tijd in beslag neemt naast je onderwijstijd. De gesprekken zijn van grote waarde omdat ze richting geven aan het hele proces.

Er kan een soortgelijk onderzoek in een grotere populatie gedaan worden binnen groepen 3 om te kijken of deze methode daadwerkelijk geschikt is voor deze taakhoudingsproblemen bij het vakgebied lezen.

Een mogelijk vervolgonderzoek om te kijken of deze methode ook geschikt is voor taakhoudingsproblemen bij rekenen.

Tenslotte zou het interessant zijn om te onderzoeken of Kids'Skills ook bij andere leeftijdsgroepen inzetbaar is voor deze taakhoudingsproblemen.

Omdat het thematisch werken mogelijk ook een bijdrage geleverd heeft aan het taakgedrag van de kinderen, is mijn volgende aanbeveling om de ontwikkelingsgerichte manier van werken door te zetten, uit te breiden en verder uit te diepen. Deze werkwijze wordt gehanteerd bij het aanvankelijk lezen. Omdat het daar blijkt een prettige manier van werken te zijn, is de volgende stap deze werkwijze door te zetten naar het vak rekenen in groep 3. Het uitbreiden en verdiepen vergt tijd. Hier is onderzoek voor nodig. Deze werkwijze zou in de toekomst ook nog doorgetrokken kunnen worden naar alle vakken in groep 3 en uiteindelijk binnen de hele school zodat de visie door de hele school zichtbaar gedragen wordt. Ook dit is een stap voor een volgend onderzoek.

Dit alles heeft gezorgd voor een grote groei in mijn professionele context. Ik ben deze bevindingen namelijk met het team gaan delen. Vervolgens ben ik aan de slag gegaan voor volgend jaar. Aan het begin van het schooljaar maken we met de groepen 3 meteen een start met thematisch werken. Ik heb ideeën op papier gezet voor het allereerste thema van Veilig Leren Lezen (bijlage 8). Verder heb ik gekeken naar welke ankerverhalen er aan bod komen bij de methode van Veilig Leren Lezen en welke onderliggende thema's daarin aanwezig zijn. In bijlage 7 staat welke kernen vanuit de methode aan elkaar gekoppeld kunnen worden en welk overkoepelend thema daarbij zou passen. Deze bevindingen heb ik vervolgens tijdens een bouwvergadering gepresenteerd. Dit past goed binnen het onderwijs in groep 3. Op deze manier zorg je ervoor dat de overstap van groep 2 naar groep 3 kleiner is. Kinderen mogen in groep 3 ook nog spelen en hun fantasie gebruiken. We sluiten zo niet alleen aan op de visie van de kleutergroepen maar komen ook tegemoet aan wat het jonge kind in groep 3 nodig heeft om tot leren lezen te komen.

Hoofdstuk 6: reflectie

Het doen van onderzoek met daarbij een kritische houding heeft mij alert gemaakt binnen mijn vakgebied en draagt bij aan de ontwikkeling van mij als persoon en leerkracht. Als onderzoekende leerkracht heb ik bijgedragen aan de verbetering van de onderwijspraktijk. Dit geeft een verrijking aan het uitoefenen van mijn beroep.

Beschrijvende reflectie:

Het doen van het onderzoek heb ik als best lastig ervaren. Het onderzoek dat ik zou gaan doen moest, vond ik, waardevol zijn voor de school waar ik werk. Toen ik eenmaal mijn draai in mijn nieuwe klas had gevonden en ik ervaren had waar ik tegenaan liep in mijn klas, ben ik een goede onderzoeksvraag met bijbehorende deelvragen gaan bedenken en kijken welke onderzoeksstrategieën ik hierbij zou gaan gebruiken. Ik ben vervolgens een plan van aanpak gaan opstellen en theorie gaan bestuderen. Hierdoor wist ik al snel dat ik de methode Kids'Skills wilde gaan gebruiken omdat deze methode oplossingsgericht werkt en past bij het onderwijsconcept dat ze bij de kleuters hanteren: ontwikkelingsgericht werken. Voor mij werd ook al snel duidelijk dat ik mijn eigen leerkracht vaardigheden er ook bij wilde betrekken. Cauffman (2010) zegt namelijk dat het effect van begeleiding voor 40% wordt bepaald door de relatie tussen leerkracht en kind. Ikzelf ben dus net zo belangrijk in dit hele proces. Dit heeft er uiteindelijk voor gezorgd dat de manier van werken in groep 3 aangepast is. Ik ben erg trots op het resultaat dat ik hiermee bereikt heb en dat ik collega's en management team meegenomen heb in mijn enthousiasme. Het onderzoek dat ik gedaan heb, is dus wel degelijk waardevol geweest voor de school.

Technische reflectie:

Binnen de uitvoering van het onderzoek heb ik me in de verschillende competenties ontwikkeld. De grootste ontwikkeling heb ik doorgemaakt in mijn competentie om samen te werken met collega's. Eerst bleef ik vaak op de achtergrond en vond ik het lastig om mijn mening te uiten. Nu heb ik het managementteam en mijn parallelcollega's enthousiast gemaakt over mijn nieuwe manier van werken in groep 3. Dit motiveerde mij enorm. Mijn parallelleerkrachten zijn ook op een ontwikkelingsgerichte manier gaan werken. Het MT heeft me toen gevraagd of ik een presentatie wilde geven aan het team over hoe ik ervoor zorg dat de aansluiting tussen groep 2 en 3 in een stroomversnelling komt. Dit onderzoek heeft ervoor gezorgd dat ik me een sterkere schakel voel binnen het team en ik heb geleerd om meer op de voorgrond te treden. Het verzorgen van bouwvergaderingen, het leiden van een focusgroep of het geven van een presentatie over mijn manier van werken zag ik mezelf twee jaar geleden nog niet doen. De positieve reacties van de collega's hebben ervoor gezorgd dat ik dit in de toekomst vaker wil gaan doen. Dit geeft me een goed gevoel. Door samen met mijn collega's te praten over het ontwikkelingsgericht werken in groep 3 komt deze manier van werken volgend jaar op een nog hoger niveau. Het blijkt nu ook weer hoe belangrijk je collega's zijn. Samen kom je tot een beter resultaat.

Biografische reflectie:

Het doen van het onderzoek heeft mij een ontwikkeling laten doormaken als persoon en als leerkracht. Ik durf meer van me te laten horen en ik neem anderen mee in mijn enthousiasme. Dit heeft uiteindelijk gezorgd voor een andere manier van werken in de groepen 3. Ik heb geleerd kritisch te kijken naar mijn eigen handelen en dit handelen aan te passen. Ik durf kinderen meer los te laten, meer op hun eigen manier te laten werken. Ik heb dus niet alleen kinderen vaardigheden aangeleerd maar ook mijn eigen handelen aangepast door op een thematische en ontwikkelingsgerichte manier te werken. Dit alles heeft zijn effect gehad op de taakgerichtheid van de kinderen in mijn groep. De interventies die ik ingezet heb, hebben gewerkt. Ik heb nu een basis gelegd om de taakgerichtheid van het jonge kind in groep 3 te vergroten. Volgend jaar, als we in alle groepen 3 ontwikkelingsgericht gaan werken, zal dit nog verder uitgediept worden en zal ik als leerkracht ook verder groeien in deze manier van werken.

Kritische reflectie:

Terugkijkend op het onderzoek ben ik er veel en lang mee bezig geweest. Ik heb me voortdurend afgevraagd of ik op de goede weg zat. Hielpen mijn interventies? Is het werk dat ik verricht zinvol? Heb ik de taakgerichtheid van de leerling goed in kaart gebracht? Hierdoor heb ik mijn competentie in reflectie en ontwikkeling verder uitgebouwd.

Wanneer ik de methode Kids'Skills (Furman, 2011) nog eens in ga zetten, betrek ik ouders meer bij het proces. Op deze manier krijgt het kind het gevoel dat het nog meer gesteund wordt, namelijk niet alleen op school maar ook thuis door ouders. Ouders kunnen hier dan ook gesprekken over voeren. Dit zorgt voor een nog hogere motivatie.

Als laatste weet ik zeker dat het zinvol is geweest om zelf deel uit te maken van het onderzoek. Aan de ene kant heeft het de resultaten wellicht beïnvloed, omdat ik met de kennis vanuit de theorie mijn eigen onderwijs in groep 3 ben gaan aanpassen. Aan de andere kant zie ik duidelijke voordelen en is de aanpassing ook toepasbaar bij collega's in de andere groepen 3.

Meta-reflectie:

Ter voorbereiding op het onderzoek heb ik eerst veel theorie bestudeerd. Ik vind het lastig om te selecteren en dingen weg te laten. Dit is een punt waar ik nog in kan ontwikkelen. Ik heb gemerkt dat mijn perfectionisme en mijn onzekerheid mij soms tegenwerkt in mijn dagelijkse handelen. Ik raak erdoor gestrest. Ik heb geleerd trots te zijn op mezelf, op de dingen die ik doe en tevreden te zijn met het resultaat. Kritische feedback die ik van anderen ontvang, zie ik nu als iets positief. Ik zie het niet als kritiek maar als een aanknopingspunt om mijn handelen te verbeteren. Mijn manier van denken over de dingen die ik doe en bereik, heb ik aangepast en dat laat me groeien als persoon en als leerkracht. Door positief te denken, trek ik de positieve dingen aan. Ik heb bereikt wat ik wilde bereiken voorafgaand aan deze studie, namelijk een vaste baan in het onderwijs.

Nawoord

Dit onderzoek had ik niet kunnen uitvoeren zonder de hulp van mijn critical friends. Zij zijn van grote waarde geweest tijdens dit onderzoek. Ik wil Lian Criens, Maartje Verheijen en Sandra Jacobs bedanken voor de kritische blik en de hulp die ze me geboden hebben tijdens het schrijven van het onderzoek.

Als laatste wil ik mijn studiebegeleider John Jeninga bedanken voor de begeleiding tijdens dit onderzoek en de zinvolle feedback die ik heb mogen ontvangen.

Literatuurlijst

Aalsvoort, G. van der. (2011). Van spelen tot serieus gaming: Spel en spelen in de pedagogische beroepspraktijk. Leuven.

Aarsen, J., Bolt, L. van der. (z.d.). *Zelfsturing als basis voor de ontwikkeling van het kind*. Geraadpleegd op 24-10-2014

<http://www.sardes.nl/PB21-Zelfsturing-als-basis-voor-de-ontwikkeling-van-het-kind.html>

Alkema, E., Dam, E. van., Kuipers, J., Lindhout, C. & Tjerckstra, W. (2006). *Meer dan Onderwijs*. Assen: Van Gorcum.

Bakker- Beens, D., Gieling, C., Meugheuveld, L., van de (1995). *Voor gedrag een 8, een modulair pakket voor aanpak van gedragsproblemen in het basis- en speciaal onderwijs*. Berkhout/Nijmegen

Bannink, F. (2009). *Oplossingsgerichte vragen*. Pearson Assessment and Information.

Berding, J. (2011). Pleidooi voor kinderspel. Het jonge kind, 29-31.

Berg, I., & Shilts, L. (2005). Classroom Solutions: WOWW-Coaching. Milwaukee, WI: BFTC Press.

Berg, K.I., Steiner, T. (2004) *Het spel van oplossingen. Oplossingsgerichte psychotherapie voor kinderen*. Amsterdam: Pearson Assessment and Information

Bokhorst, K. (2004). Praktijkboek interne begeleiding. Baarn: HBUitgevers

Bolt, L., van der. (2014). *Zelfsturing/executieve functies bij peuters en kleuters en de rol van de IB'er*. Uit: 'Beter Begeleiden' oktober 2014 thema het jonge kind. Geraadpleegd op 1-01-2014

Boomsma, C. & Bosch, W. (2009). Onderwijs aan het jonge kind...een vak apart. Baarn: HBUitgevers.

Brakenhoff, J., & Homminga, S. (1995). *Ontwikkelingspsychologie voor het onderwijs*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Cauffman, L., & Dijk, D. J. van (2010). *Handboek oplossingsgericht werken in het onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.

'Center on the Developing Child' van Harvard University' (z.d.). *Key Concepts: Executive Function*. Geraadpleegd op 12-09-2014

http://developingchild.harvard.edu/key_concepts/executive_function/

Cornelis, A. (2014). *Taakgerichtheid*. Geraadpleegd op 8-10-2014

<https://bakokernbegrippen.wikispaces.com/.+TAAKGERICHT>

Craeynest, P. (2006). *Psychologie van de levensloop. Inleiding in de ontwikkelingspsychologie*. Leuven: Acco.

Dawson, P., Guare, R. (2009). *Slim maar...Help kinderen hun talenten benutten door hun executieve functies te versterken*. Amsterdam: Hogrefe

Eijkeren, M. (2008). *Pedagogisch didactisch begeleiden*. Baarn: HB uitgevers

Eijkeren, M (2007). *Werken in het basisonderwijs*. Baarn: HB uitgevers

Feldman, R. S. (2007). *Ontwikkelingspsychologie*. Amsterdam: Pearson Education.

Förre, M., Schouten, E. (2009). *Klassenmanagement in de basisschool. Fundament voor effectief onderwijs*. Amsterdam: Boom uitgevers

Furman, B. (2009). *De methode Kids'Skills. Op speelse wijze vaardigheden ontwikkelen bij kinderen*. Soest: Uitgeverij Nelissen.

Galema-Koolen H. (2008). *Hoe kleuters leren*. De wereld van het jonge kind, januari 2008, jg 35, p. 135-138.

Goorhuis, S., & Oenema, I. (2014). HJK. *De wereld van het jonge kind.*, 4-7.

Goorhuis-Brouwer, S. (2006). Mogen peuters nog peuten en kleuters nog kleuteren? *HJK*, 132-135.

Hall, R. (2007) *Strategies for Video Recording: Fast, Cheap, and (mostly) in Control*. Chicago: Data Research and Development Center.

Hombroux M., Lambert R., Thomassen J. & Wouters M. (2007). *Groeiboek. Zorg- en volgsysteem voor kleuters*. Antwerpen: Garant

Jansen-Vos, F. (2008). *Basisontwikkeling voor peuters en de onderbouw*. Assen: Van Gorcum

Jeninga, J. (2004). *Professioneel omgaan met gedragsproblemen*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.

Kelly, M.S., Kim, J.S. & Franklin, C. (2008). *Solution-Focused Brief Therapy in Schools*. Oxford: - University Press

Kienhuis, J. (2010). *Oplossingsgerichte gespreksvoering*. Artikel uit: Het Jonge Kind, februari 2010.

Kincheloe, J.L. (1991). *Teachers as Researchers: Qualitative Inquiry as a Path to Empowerment*. Londen: Falmer.

Koning, L. (1990). *In het onderwijs zijn concentratieproblemen eigenlijk werkhoudingsproblemen*. Caleidoscoop, 12-20.

Koning, L. (1988). *Praktijkboek orthodidactische technieken. De praktijk van de orthodidactische begeleiding in gewoon en speciaal onderwijs*. Groningen : Wolters-Noordhoff

Koning, L. (2003). *Pravoo peutervolg- en hulpsysteem*. Rotterdam: Argus

Kotterink, M. (z.d.) *Oplossingsgericht werken*. Geraadpleegd op 10-10-2014. http://www.spoel.nl/media/attachments/artikel_oplossingsgericht_werken_mieke_kotterink_juni_2011.pdf

Lange, R. de, Montesano Montessori, N., & Schuman, H. (2010). *Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Le Fevere de Ten Hove, M., Callens, N., Geysen, T., Maene, W. (2007) *Survivalkit voor leerkrachten, Oplossingsgericht werken op school* Garant Antwerpen-Apeldoorn

Litière, M. (2008). *Juf, mag ik overvaren: schoolrijpheid. Als kleuteren voorbij is*. Tiel: Lannoo.

Luit, J.E.H. van & Meijer, C.J.W. (1995). *Onderwijs aan kinderen met een leerachterstand, een praktische leidraad in het kader van Weer samen Naar School*. Baarn: Uitgeverij Intro

Mahlberg, K. & Sjoblom, M. (2008). *Oplossingsgericht onderwijzen. Naar een gelukkiger school!* Apeldoorn: Garant.

Meichenbaum (2007). <http://www.edu4kids.nl/beertjesmethode.html>. Geraadpleegd op 27-3-2015.

Moffitt, T. E., Poulton, R., & Caspi, A. (2013). *Lifelong Impact of Early Self-Control: Childhood self-discipline predicts adult quality of life*. *American Scientist*, 101 (5), 352-259.

Geraadpleegd op 12-09-2014

<http://www.americanscientist.org/issues/feature/2013/5/lifelong-impact-of-early-self-control>

Parreren, C.F. van. (1999). *De ontwikkeling van het jonge kind in de basisschool*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.

Pompert, B., Wever, M. de. (2012). *Zin in lezen ... naar een andere aanpak van lezen in groep 3*. De activiteit: Alkmaar/ 's Hertogenbosch.

Ponte, P. (2006). *Onderwijs van eigen makelij: Procesboek actieonderzoek in scholen en opleidingen* (3^e druk). Baarn: Nelissen.

SLO. (z.d). *Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Jonge kind: doelen sociaal-emotionele ontwikkeling*. Geraadpleegd op 8-10-2014

http://www.slo.nl/downloads/documenten/Sociaal-emotioneel_doelen_20aanvang_20groep_201_20en_20eind_20groep_202.pdf/

Streeter, C.L. (2003). *Solution-focused Accountability Schools for the Twenty First Century: A Traing Manuel for Gonzola Garza Independence High School*

Timmerman, K. (april 2001), *Begeleiding van kinderen met aandachts- en werkhoudingsproblemen, Praktijkgids voor de basisschool*. Mechelen, Wolters Plantyn.

Timmerman, K. (2003). *Kinderen met aandachts- en werkhoudingsproblemen*. Leuven/ Amersfoort: Acco

Veenman, S. Lem, P. Roelofs, E. & Nijssen, F. (2003). *Effectieve instructie en doelmatig klasmanagement*. Lisse: Swets & Zeitlinger

Verdoorn, M. (z.d.). *Wat werkt bij adaptief onderwijs?* Geraadpleegd op 21-10-2014.

<http://wij-leren.nl/differentiatie-adaptief-onderwijs.php>

Visser, C. (2005). *Doen wat werkt. Oplossingsgericht werken in organisaties* Van Duuren Management.

Voorhoeve, H. Bilo, R. (2006). *Kind in ontwikkeling*. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg.

Bijlagen

Bijlage 1 Kijkwijzer Koning (2003)

Bijlage 2 Originele tijdsteekproeven (Jeninga, 2004)

(beginmeting, tussenmeting, eindmeting)

Bijlage 3 15 stappen methode Kids'Skills (Ben Furman, 2009)

Bijlage 4 Uitgewerkte interviews met Waut, Sepp en Kaj

Bijlage 5 Voorgangsgesprekken samengevat

Bijlage 6 Eindgesprek/interview met Waut, Sepp en Kaj

Bijlage 1

Kijkwijzer Koning

Fase 1	De uitleg die ik gaf ging over de werkbladen die de kinderen moesten maken, was kort. Tijdens de uitleg van de opdrachten zijn Waut en Sepp betrokken. Ze luisteren naar de opdracht, doen mee en reageren op klassikale vragen. Kaj kletst tijdens de uitleg met de kinderen uit zijn groepje.
Fase 2	Waut en Sepp pakken hun potlood en werkboek en gaan daarna aan de slag. Kaj gaat eerst zijn potlood zoeken.
Fase 3	Waut is met de taak bezig maar is tussen door met andere dingen bezig. Hij gaat de gum halen en kletst met andere kinderen. Sepp is taakgericht maar zijn diepteconcentratie is laag omdat hij zich vaak vergist. Hij werkt slordig en denkt niet voldoende na. Hij wil snel klaar zijn. Kaj is continue met andere dingen bezig. Hij werkt even en gaat weer kletsen, rond kijken of rond lopen.
Fase 4	In deze fase zit het probleem. Waut en Sepp moeten na hun werk Veilig en Vlot lezen maar kletsen veel en lezen niet 'echt'. Daarna moeten ze van het planbord gaan kiezen. Dit duurt lang en met dit werkje gaan ze vervolgens niet taakgericht aan de slag. Kaj komt niet aan het klaarwerk toe, hij is nog steeds met zijn werkboekje bezig.
Fase 5	n.v.t. het werk wordt namelijk niet nabesproken met de kinderen.

Kijkwijzer vijf-fasenobservatie	
Dit gebeurt er didactisch:	Dit kunt u observeren:
Opdrachtgeving U geeft een opdracht, legt iets uit, bespreekt iets met de kinderen, leidt een onderwerp/activiteit in, schakelt kinderen in, etc.	fase 1 Opdrachtontvangstgedrag: – taakgerichtheid: is het kind voldoende bij de opdrachtgeving betrokken, let het op, doet het mee, reageert het op klassikale vragen? – diepteconcentratie: als het kind meedoet, doet het dan voor de volle 100 % mee? – motivatie: is er iets te merken van de motivatie voor het werk dat gaat komen?
U sluit de opdrachtgeving af door tegen de kinderen te zeggen: 'Ga maar aan het werk'.	fase 2 Overgangsfase a-gedrag: Sommige kinderen gaan na de opdrachtgeving niet onmiddellijk aan het werk. – taakgerichtheid: wat doet het kind, gaat het aan het werk of niet?
De kinderen zijn nu aan het werk en u gaat eventueel de klas rond, laat kinderen bij u komen die klaar zijn of u gaat naar de kinderen toe die problemen hebben of u laat ze bij u komen, u stimuleert de kinderen, u spoort de kinderen aan, etc.	fase 3 Taakuitvoeringsgedrag – taakgerichtheid: is het kind overwegend met de taak bezig of is het veel met andere dingen bezig? – diepteconcentratie: vergist het kind zich vaak, werkt het slordig, denkt het wel voldoende na? – werkwijze: hoe voert het kind de taak uit: systematisch, chaotisch, volgens de juiste stappen, doordacht, etc. – motivatie: hoe is de motivatie voor de taak?
	fase 4 Overgangsfase b-gedrag: Sommige kinderen doen niet wat is afgesproken als ze klaar zijn – taakgerichtheid: wat doet het kind als het klaar is met de taak, houdt het zich aan de afspraken, neemt het initiatieven?
U evalueert het werk van de kinderen direct nadat het kind klaar is of na schooltijd. Als het werk niet nagekeken wordt in de nabijheid van het kind, is het mogelijk dat de volgende dag de werkprestatie van het kind besproken wordt.	fase 5 Taakevaluatiegedrag – taakgerichtheid: is het kind voldoende betrokken bij de nabespreking van het werk? – hoe is de diepteconcentratie en motivatie tijdens de evaluatie?

(Koning, 2003)

Bijlage 2

Originele tijdsteekproeven

Beginmeting Waut

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER				
Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Waut Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 2 februari		categorie	aantal	procenten
		Ta	21	35%
		Kij	5	6,70%
		Sto	20	33,30%
		Lo	6	8,30%
		An	8	16,70%
		Totaal	60	100%
Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkboek uitdelen
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletst en zoekt werkboek
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Gum halen
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletst met buurvrouw
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletst met kinderen uit groepje
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletst met kinderen uit groepje
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Leest veilig en vlot
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Leest veilig en vlot
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kiezen van planbord

Bijzonderheid: stoort voortdurend andere kinderen tijdens het werk. Hierdoor is zijn werktempo laag.

Beginmeting Sepp

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER

Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Sepp Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 2 februari		categorie	aantal	procenten
		Ta	26	43,40%
		Kij	8	13,30%
		Sto	13	23,30%
		Lo	4	1,70%
		An	9	18,30%
		Totaal	60	100%
Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkboek uitdelen
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletst met buurvrouw
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Leest veilig en vlot
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletst met kinderen uit groepje
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkje kiezen planbord, duurt lang

Bijzonderheid: maakt zijn werk in het werkboekje niet geconcentreerd. Hij maakt namelijk veel onnodige fouten. Fouten waaraan ik kan zien dat hij niet goed leest. Als hij dan Veilig en Vlot moet gaan lezen, leest hij niet 'echt'.

Beginmeting Kaj

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER

Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Kaj Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 2 februari		categorie	aantal	procenten
		Ta	18	30%
		Kij	17	28,30%
		Sto	7	11,70%
		Lo	6	10%
		An	12	20%
		Totaal	60	100%
Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletst onder instructie
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkboek uitdelen
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Zoekt potlood
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Werkblad maken
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kijkt in het rond
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kijkt voor zich uit
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Boekje in de lucht en ruimt boekje weer op
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kijkt naar wat andere kinderen doen
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletst
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Schrijft één woord op en kijkt weer rond
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Bemoeid zich met kinderen die kiezen van het planbord
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Wc
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Wc

Bijzonderheid: krijgt zijn werk van het werkboekje van Veilig Leren Lezen niet af. Hierdoor komt hij niet aan werkjes van het planbord toe en ook niet aan de verplichte werkjes.

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER

Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Waut Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 16 maart		categorie	aantal	procenten
		Ta	33	55%
		Kij	8	13,3%
		Sto	9	15%
		Lo	8	13,3%
		An	2	3,4%
		Totaal	60	100
Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie.
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert en kijkt afwezig rond.
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Zoekt potlood en gaat potlood slijpen
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Gum halen
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Vraagt hulp aan buurvrouw
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Wipt op stoel en kijkt rond.
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Gaat bij ander groepje kijken.
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Gaat naar de wc.
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kijkt bij buurvrouw mee.

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER

Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Sepp Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 16 maart		categorie	aantal	procenten
		Ta	38	63,3%
		Kij	3	5%
		Sto	5	8,3%
		Lo	3	5%
		An	11	18,4%
		Totaal	60	100%
Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Speelt met potlood
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Gum opruimen, leesboek pakken
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Leest hardop
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Stopt met lezen, ruimt op gaat werkje kiezen van het planbord. Maar is nog niet klaar met lezen... Juf vraagt ben je klaar. Sam zegt ja juf.
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Spel halen en klaarzetten
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletsen
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Speelt leesspel
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Speelt leesspel
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletsen
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Speelt leesspel
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Speelt leesspel
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Vraagt ander kind om mee te doen
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletsen samen over spel

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER

Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Kaj Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 16 maart		categorie	aantal	procenten
		Ta	41	68,3%
		Kij	3	5%
		Sto	3	5%
		Lo	5	8,4%
		An	8	13,3%
		Totaal	60	100%
Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Zoekt potlood
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kijkt met juf werk na. Veel foutjes, dus moet werk verbeteren.
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Heeft zijn werk gemaakt, maar niet goed gelezen...
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Naar de wc
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Gaat bij juf aan de tafel lezen.
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER

Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Waut Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 23 april		categorie	aantal	procenten
		Ta	45	75%
		Kij	7	11,7%
		Sto	6	10%
		Lo	0	0%
		An	2	3,3
		Totaal	60	100%
Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Potlood pakken, beginnen met werken
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kijkt naar wat andere kinderen doen.
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletsen en bladeren in boekje
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Potlood kwijt
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Kletsen
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER

Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Sepp Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 23 april		categorie	aantal	procenten
		Ta	48	80%
		Kij	0	0%
		Sto	4	6,7%
		Lo	4	6,7%
		An	4	6,6%
		Totaal	60	100%
Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Pakt spullen en gaat meteen aan de slag
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	

TIJDSTEEKPROEF-FORMULIER

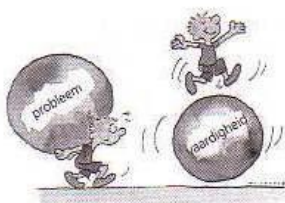
Observator: Michelle Laeven met behulp van de videocamera Naam leerling: Kaj Naam leerkracht: Michelle Laeven Groep: 3 Situatie: Uitleg en verwerking van veilig leren lezen les Datum observatie: 23 april	categorie	aantal	procenten
	Ta	42	70%
	Kij	5	8,3%
	Sto	3	5%
	Lo	6	10%
	An	4	6,7%
	Totaal	60	100%

Min.	Na 20 sec.	Na 40 sec.	Na 60 sec.	Opmerkingen
1	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Luistert naar instructie
2	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
3	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Potlood en boekje klaarleggen
4	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
5	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
6	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
7	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
8	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
9	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
10	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
11	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
12	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
13	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
14	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
15	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
16	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
17	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
18	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	
19	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	WC
20	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	Ta Kij Sto Lo An	

Bijlage 3

15 stappen van de methode Kids'Skills

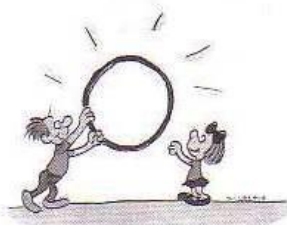
De 15 stappen

Stap 1

Problemen vertalen in vaardigheden

Nagaan welke vaardigheid het kind moet hebben om het probleem te overwinnen.

Stap 2

Het eens worden over de vaardigheid die geleerd moet worden

Het probleem met het kind bespreken en het eens worden over de vaardigheid die het gaat leren.

Stap 3

De voordelen van een vaardigheid onderzoeken

Het kind meer bewust maken van de voordelen die het heeft om iets te kunnen.

Stap 4

De vaardigheid een naam geven

Laat het kind de vaardigheid een naam geven.

Stap 5

Een totemfiguur kiezen

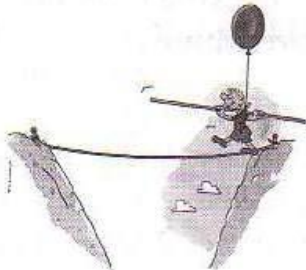
Laat het kind een dier of een andere figuur kiezen die helpt bij het leren van de vaardigheid.

Stap 6

Supporters werven

Laat het kind een aantal mensen vragen om supporter te worden.

Stap 7

Meer zelfvertrouwen geven

Laat het kind meer vertrouwen krijgen dat het de vaardigheid kan leren.

Stap 8

Plannen maken om het te vieren

Maak samen met het kind vooraf een plan hoe je het gaat vieren wanneer het de vaardigheid beheerst.

Stap 9

De vaardigheid omschrijven

Laat het kind zelf vertellen en voordoen hoe het zich zal gedragen wanneer het de vaardigheid beheerst.

Stap 10

Naar buiten treden

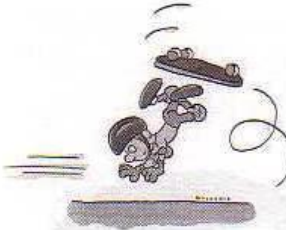
Laat mensen weten welke vaardigheid het kind aan het leren is.

Stap 11

De vaardigheid oefenen

Spreek samen met het kind af hoe het de vaardigheid gaat oefenen.

Stap 12

Geheugensteuntjes bedenken

Laat het kind zelf vertellen hoe het wil dat anderen reageren wanneer het zijn vaardigheid vergeet.

Stap 13

Vieren dat het gelukt is

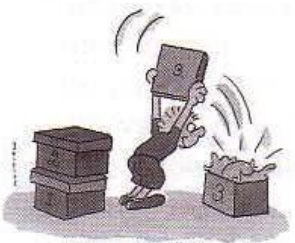
Wanneer het kind de vaardigheid beheerst, is het tijd om dat te vieren en het kind de kans te geven iedereen te bedanken die daarbij geholpen heeft.

Stap 14

De vaardigheid aan anderen doorgeven

Stimuleer het kind om een ander kind de nieuwe vaardigheid te leren.

Stap 15

Op naar de volgende vaardigheid

Kom tot overeenstemming met het kind over de volgende vaardigheid die het gaat leren.

Bijlage 4

Uitgewerkte interviews

Interview Waut

Vragen	Antwoorden
1 Hoe vind je het op school? Waarom?	Ik vind het leuk op school. Rekenen en lezen vind ik leuk en ik vind het gezellig in de klas want ik heb veel vriendjes om mee te spelen.
2 Wat vind je het leukste om te doen op school?	Computeren
3 Wat vind je minder leuk op school?	Het aan elkaar schrijven. We moeten zo veel schrijven en dat moet zo rustig en dat vind ik niet zo fijn.
4 Waar ben jij heel goed in op school? (Stap 2)	Ik ben goed in gymmen, computeren met zoem de bij want ik heb al heel veel punten en lezen kan ik ook al een beetje goed!
5 Zijn er ook dingen die je moeilijk vind? En waarom? (Stap 1)	Knutselen en het verplichte werkje van het planbord, het woordzetter boekje. Daar zitten allemaal moeilijke opdrachten in.
6 Zijn er momenten geweest waarop het wel lukte? Hoe voelde dat? (Stap 2)	Als ik minder klets dan kan ik beter nadenken.
7 Wat zijn de voordelen ervan als het wel lukt? (Stap 3)	Ik heb mijn werk sneller af. Dan kan ik eerder van het planbord kiezen. Andere kinderen kunnen dan ook beter doorwerken.
8 Stel je voor dat terwijl je slaapt vannacht , lekker in je bed. Gebeurt er een wonder. Het wonder is dat het probleem wat we net gezien hebben is opgelost. Jij sliep, dus jij weet niet dat er iets is gebeurd , maar toch is het wonder gebeurd. Wat zal er anders zijn wanneer je morgenochtend wakker wordt? Waar merk jij morgen aan dat het wonder gebeurt is? Waaraan zien andere dat er iets verandert is? Hoe reageer jij? (Wondervraag)	Dan klets ik niet meer zo veel als ik werk in het maan boekje Veilig Leren Lezen. En dan hebben andere kinderen hier geen last van. Dan kan ik maar ook de andere kinderen beter doorwerken.
9 Je zou de vaardigheid ook kunnen vernoemen naar iemand die het al goed kan. (Stap 4)	Stef kan dat heel goed.
10 Je mag een dier, stripfiguur, familielid of ander persoon kiezen die jou moet gaan helpen bij het leren van de vaardigheid. (Stap 5)	(We werken rondom het thema winter) Een ijsbeer juf! Want die kletst niet zo veel!
11 Wie zou jou kunnen helpen bij het leren van de vaardigheid? (Stap 6, stap 7)	Stef, Ramtin, Anne en jij juf.
12 Wanneer je de vaardigheid geleerd hebt moeten we dit natuurlijk gaan vieren, hoe zou je dit willen gaan vieren? (Stap 8)	Vaardigheid: Ik werk rustig. Ik zou wel taart willen eten!
13 Hoe gedraagt iemand met die vaardigheid zich? Wat gaat er allemaal goed? (Stap 9)	Dan klets ik niet meer als ik in het maanboekje van Veilig Leren Lezen werk en dan kan ik heel goed doorwerken en de kinderen in mijn groepje ook.
14 Waar zou je op dit moment staan op deze ladder gezien de vaardigheid (schaalvraag)?	Hier want ik kan het wel al een beetje (trede 4)....
15 Waar sta je aan het einde? Als je de vaardigheid geleerd hebt?	Helemaal boven aan hoor juf!!

Interview Sepp

Vragen	Antwoorden
1 Hoe vind je het op school? Waarom?	Goed, ik vind het leuk op school. Ik heb veel vrienden en speel veel met Stan, Gijs en Bo.
2 Wat vind je het leukste om te doen op school?	Gymmen vind ik heel leuk!
3 Wat vind je minder leuk op school?	Heel lang lezen vind ik niet leuk.
4 Waar ben jij heel goed in op school? (Stap 2)	Ik kan al best goed lezen. Rekenen bij de computer, racelezen, het schrijfboekje, gymmen, met andere kinderen spelen en voetballen kan ik heel goed.
5 Zijn er ook dingen die je moeilijk vind? En waarom? (Stap 1)	Hele lange woorden lezen en woordjes snel flitsen vind ik moeilijk.
6 Zijn er momenten geweest waarop het wel lukte? Hoe voelde dat? (Stap 2)	Als ik bij de juf aan de tafel moet lezen ga ik wel meteen lezen.
7 Wat zijn de voordelen ervan als het wel lukt? (Stap 3)	Hoe sneller je kunt lezen hoe leuker de boekjes worden die je kunt lezen. Ook ben ik dan eerder klaar als ik sneller kan lezen en dan kan ik eerder van het planbord kiezen.
8 Stel je voor dat terwijl je slaapt vannacht , lekker in je bed. Gebeurt er een wonder. Het wonder is dat het probleem wat we net gezien hebben is opgelost. Jij slaapt, dus jij weet niet dat er iets is gebeurd , maar toch is het wonder gebeurd. Wat zal er anders zijn wanneer je morgenochtend wakker wordt? Waar merk jij morgen aan dat het wonder gebeurt is? Waaraan zien andere dat er iets verandert is? Hoe reageer jij? (Wondervraag)	Dan ga ik heel goed oefenen met lezen in de boekjes. En als de juf een opdracht heeft uitgelegd begin ik hier meteen aan. Andere kinderen horen dan ook dat ik steeds beter wordt in lezen en dat ik eerder klaar ben met mijn werk.
9 Je zou de vaardigheid ook kunnen vernoemen naar iemand die het al goed kan. (Stap 4)	Motorcross want dan ga je ook heel snel!
10 Je mag een dier, stripfiguur, familielid of ander persoon kiezen die jou moet gaan helpen bij het leren van de vaardigheid. (Stap 5)	Motor die zijn heel snel en gaan over de kop.
11 Wie zou jou kunnen helpen bij het leren van de vaardigheid? (Stap 6, stap 7)	Niek, jij kunt me helpen juf en Ramtin en Stef.
12 Wanneer je de vaardigheid geleerd hebt moeten we dit natuurlijk gaan vieren, hoe zou je dit willen gaan vieren? (Stap 8)	Vaardigheid: Ik ga meteen aan de slag met lezen. Een spel kiezen om met de gym te doen.
13 Hoe gedraagt iemand met die vaardigheid zich? Wat gaat er allemaal goed? (Stap 9)	Als de juf zegt dat we moeten gaan lezen dan pak ik meteen mijn boekje en ga ik ook echt lezen. Want hoe meer ik lees hoe beter en sneller ik kan lezen toch juf?!
14 Waar zou je op dit moment staan op deze ladder gezien de vaardigheid (schaalvraag)?	Hier want ik kan het wel al een beetje (trede 3)....
15 Waar sta je aan het einde? Als je de vaardigheid geleerd hebt?	Helemaal boven aan natuurlijk!

Interview Kaj

Vragen	Antwoorden
1 Hoe vind je het op school? Waarom?	Ik vind het leuk om te werken en dingen te leren. Gymmen vind ik heel leuk!
2 Wat vind je het leukste om te doen op school?	Gymmen
3 Wat vind je minder leuk op school?	Van muziekles en heel lang lezen en rekenen word ik moe.
4 Waar ben jij heel goed in op school? (Stap 2)	Ik ben goed in gymmen en computeren. Schrijven gaat steeds een beetje beter.
5 Zijn er ook dingen die je moeilijk vind? En waarom? (Stap 1)	Ik speel soms best wild met andere kinderen. Ook rekenen vind ik soms moeilijk en ik houd niet zo van doorwerken als we heel veel moeten doen met Veilig Leren Lezen bijvoorbeeld.
6 Zijn er momenten geweest waarop het wel lukte? Hoe voelde dat? (Stap 2)	Dat is fijn. Dan hoef ik niet steeds rond te lopen en ook niet zo lang na te denken. Dan heb ik mijn werk ook eerder af.
7 Wat zijn de voordelen ervan als het wel lukt? (Stap 3)	Dan kan ik langer kiezen van het planbord.
8 Stel je voor dat terwijl je slaapt vannacht , lekker in je bed. Gebeurt er een wonder. Het wonder is dat het probleem wat we net gezien hebben is opgelost. Jij slaapt, dus jij weet niet dat er iets is gebeurd , maar toch is het wonder gebeurd. Wat zal er anders zijn wanneer je morgenochtend wakker wordt? Waar merk jij morgen aan dat het wonder gebeurt is? Waaraan zien andere dat er iets verandert is? Hoe reageer jij? (Wondervraag)	Dan ga ik heel hard werken juf! Andere kinderen zien dan ook dat ik eerder klaar ben met mijn werk en dat ik eerder van het bord kan kiezen.
9 Je zou de vaardigheid ook kunnen vernoemen naar iemand die het al goed kan. (Stap 4)	Stef, is altijd stil met werken, dat vind ik zo fijn.
10 Je mag een dier, stripfiguur, familielid of ander persoon kiezen die jou moet gaan helpen bij het leren van de vaardigheid. (Stap 5)	Een race auto is heeeeeeel snel!
11 Wie zou jou kunnen helpen bij het leren van de vaardigheid? (Stap 6, stap 7)	Wil jij mij helpen juf? En Sam en Stan.
12 Wanneer je de vaardigheid geleerd hebt moeten we dit natuurlijk gaan vieren, hoe zou je dit willen gaan vieren? (Stap 8)	Vaardigheid: Ik krijg mijn werk af Langer op de computer!
13 Hoe gedraagt iemand met die vaardigheid zich? Wat gaat er allemaal goed? (Stap 9)	Dan ga ik heel hard doorwerken en dan krijg ik mijn werk af!
14 Waar zou je op dit moment staan op deze ladder gezien de vaardigheid (schaalvraag)?	Hier want ik kan het wel al een beetje (trede 5)....
15 Waar sta je aan het einde? Als je de vaardigheid geleerd hebt?	Ik denk hier want dan krijg ik bijna altijd mijn werk af.

Bijlage 5

Voortgangsgesprekken/interviews kinderen

Ik heb wekelijks gesprekken gevoerd met de kinderen. Op deze manier werd het mogelijk in kaart te brengen of de kinderen vooruitgang boekten met Kids'Skills. Tijdens de gesprekken ben ik ingegaan op het verloop van de afgelopen week en wat de kinderen nodig hebben om verder te komen. De belangrijkste informatie die ik uit de gesprekken heb gehaald, heb ik samengevat in onderstaand schema. In de gesprekken heb ik onderstaande vragen aan bod laten komen.

1. Hoe is het deze week gegaan met het oefenen van de vaardigheid?
2. Wat ging er allemaal goed?
3. Vorige week zat je ... op ladder, waar zou je op dit moment staan? Hoe komt dat?
4. Wat ga je de komende week nog meer doen om nog hoger te komen op de ladder?

Week	Waut	Sepp	Kaj
8	Kids'Skills poster maken Doel concreet maken Supporters vragen	Kids'Skills poster maken Doel concreet maken Supporters vragen	Kids'Skills poster maken Doel concreet maken Supporters vragen
9	Ik vergeet soms nog om rustig te werken, dan ga ik kletsen met mijn groepje of met kinderen die aan de computer werken.	Als ik bij de juf aan de tafel mag lezen dan ga ik meteen beginnen.	Ik werk nu beter door en heb mijn werk nu wel sneller af.
10	Veel gekletst, doel niet gehaald. Mag uit het groepje schuiven als dit nodig is.	Soms heb ik nog niet zo veel zin en dan lees ik niet.	Ik vind het niet fijn als ik mijn werk opnieuw moet doen als ik veel foutjes maak.
11	Uit het groepje schuiven helpt me om rustiger te werken. Ik kies zelf om uit het groepje te schuiven en dat vind ik fijn. Maar soms ga ik toch nog kletsen.	Met het kruisje op mijn hand denk ik eraan om ook op mijn plek meteen te beginnen met lezen.	Mijn werk nakijken vind ik moeilijk. Ik wil graag doorwerken.
12 (tussen meting)	Vooruitgang zichtbaar door de schaalvraag. Andere plek in de klas gekregen op eigen initiatief.	Vooruitgang zichtbaar door de schaalvraag.	Vooruitgang zichtbaar door de schaalvraag. Samen doel aangepast. Ik heb mijn werk af en maak mijn werk goed.
13	In het nieuwe groepje werk ik rustiger. Als ik naar de poster kijk denk ik eraan.	Goed resultaat gehaald voor woordleestoets VLL! Trots. Als ik veel oefen, wordt ik beter in lezen!	Doel komende weken: werk goed nakijken.
14	Vooraan in de klas klets ik veel minder en word ik minder afgeleid. Ik kan hier beter aan mijn vaardigheid denken.	Lezen wordt steeds leuker om te doen en ik merk dat ik het steeds beter kan.	Ik kan de denkstappen zelf verwoorden en de opdracht uitvoeren en nakijken. Ik krijg nu mijn werkboek niet meer terug.
15	Groeit aanzienlijk. Onzeker over een stapje verder komen op de ladder. Geeft aan soms niet goed te kunnen nadenken.	Ik vind de boekjes over de dieren zo leuk en dan lees ik graag.	Paar keer vergeten na te kijken en toen moest het opnieuw. Volgende week beter de denkstappen verwoorden.
16	Ik vind het fijn dat je nu niet meer zo vaak hoeft te vragen of ik stil wil zijn want nu kan ik dat zelf.	Ik vind het fijn dat ik nu niet meer hoeft te lezen bij de juf aan de tafel maar dat ik zelf mag lezen met een maatje.	Denkstappen verwoorden met hulp van de juf.
17	Geen bijzonderheden, tijd voor een feestje.	Geen bijzonderheden, tijd voor een feestje.	Zelf de denkstappen verwoorden, de juf controleert.

18	Doel behaald! Groei zichtbaar door de schaalvraag, ook dit doel is behaald! Feestje!	Doel behaald! Groei zichtbaar door de schaalvraag, ook dit doel is behaald! Feestje!	Zelf de denkstappen verwoorden zonder controle van de juf en mijn werkboek was helemaal goed! Doel behaald! Groei zichtbaar door de schaalvraag, ook dit doel is behaald! Feestje!
----	--	--	---

Bijlage 6

Interviewvragen Waut

1. *Welke vaardigheid ging je ook al weer leren?*
Rustig werken.

2. *Waar sta je nu op de ladder?*
Helemaal bovenaan juf want ik kan dat nu al heel goed. Ik kan veel beter doorwerken zonder andere kinderen te storen tijdens het werk.

3. *Hoe heb je dat gedaan om dit te bereiken?*
Ik denk er zelf aan als ik aan het werk ben. Ik vind het fijn dat ik op een andere plek zit, vooraan. Als ik naar de poster kijk denk ik er ook aan om rustig te werken. Ik vind het fijn als andere kinderen zeggen dat ik het goed heb gedaan.

4. *Hoe vond je het om op deze manier iets te leren?*
Ik vond het fijn dat andere kinderen mij konden helpen. Hierdoor ging ik extra goed mijn best doen.

5. *Wat is er veranderd nu je deze vaardigheid beheerst?*
Ik heb mijn werk eerder af, jij hoeft niet meer te vragen of ik doorwerk. Als ik minder klets kan ik beter nadenken. Ik kan nu eerder kiezen van het bord.

6. *Hoe gaan we hiermee verder?*
Ik ga altijd rustig werken.

Interviewvragen Sepp

1. *Welke vaardigheid ging je ook al weer leren?*

Ik ga meteen aan de slag met lezen.

2. *Waar sta je nu op de ladder?*

Helemaal bovenaan! Want ik ga nu meteen lezen als we moeten gaan lezen. Eigenlijk doe ik dat niet alleen met lezen maar ik ga altijd meteen aan de slag.

3. *Hoe heb je dat gedaan om dit te bereiken?*

Ik weet dat ik niet alleen meteen moet gaan lezen als ik bij de juf aan de tafel zit maar ook als ik op mijn eigen plek zit. Door het kruisje op mijn hand dacht ik eraan, nu kan ik het zonder kruisje. Als ik goed lees word ik steeds beter in lezen en dat vind ik fijn.

4. *Hoe vond je het om op deze manier iets te leren?*

Ik vond het fijn dat andere kinderen mij hielpen bij het leren van de vaardigheid. Ik vind het fijn als ze zeggen dat ik het goed heb gedaan.

5. *Wat is er veranderd nu je deze vaardigheid beheerst?*

Ik kan beter lezen en daardoor ben ik eerder klaar met mijn werk en kan ik eerder van het bord kiezen. Ik kan nu ook moeilijkere boekjes lezen en die vind ik leuk.

6. *Hoe gaan we hiermee verder?*

Ik blijf heel goed oefenen met lezen en dan word ik steeds beter.

Interviewvragen Kaj

1. *Welke vaardigheid ging je ook al weer leren?*

Ik krijg mijn werk af en ik moet mijn werk goed nakijken.

2. *Waar sta je nu op de ladder?*

Bijna helemaal bovenaan. Ik vind het soms nog lastig om mijn werk goed na te kijken en dan moet jij me nog even helpen.

3. *Hoe heb je dat gedaan om dit te bereiken?*

Heel hard doorwerken kan ik nu en ik moet mijn werk nakijken, dat doe ik aan de hand van de beertjes. Daar denk ik aan omdat ze op mijn tafel plakken. Ook vind ik het fijn dat jij dit samen met mij doet als ik klaar ben.

4. *Hoe vond je het om op deze manier iets te leren?*

Beetje moeilijk. Als ik naar de poster keek kon ik heel hard werken maar het maken van veel foutjes vind ik niet zo fijn. Nu gaat het al veel beter als ik mijn werk nakijk aan de hand van de denkstappen. Ook vond ik het fijn dat andere kinderen mij konden helpen.

5. *Wat is er veranderd nu je deze vaardigheid beheerst?*

Ik ben eerder klaar met mijn werk en als ik het dan goed nagekeken heb, kan ik gaan kiezen van het bord. Ik kan veel eerder aan klaarwerkjes beginnen.

6. *Hoe gaan we hiermee verder?*

Ik werk hard door en kijk altijd mijn werk goed na. Ik kan de denkstappen verwoorden waardoor mijn werk helemaal goed is.